

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra psychologie a psychopatologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Sabina Minářová

Navazování partnerských vztahů v minulosti a dnes

Olomouc 2022

Vedoucí práce: **Mgr. Janka Křížová**

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucí bakalářské práce Mgr. Jance Křížové za cenné rady, spolupráci a její trpělivost. Také děkuji všem respondentům, kteří si našli čas a podíleli se na výzkumné části práce.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Čestně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Navazování partnerských vztahů v minulosti a dnes“ vypracovala samostatně s použitím níže uvedené literatury a zdrojů.

V Olomouci, dne 28.03.2022

.....
Sabina Minářová

ANOTACE

Tato bakalářská práce na téma „Navazování partnerských vztahů v minulosti a dnes“ se věnuje problematice partnerských vztahů, především způsoby jejich navazování. V teoretické části jsou popsány aspekty psychologické, socio-kulturní, historické, a je zde popsána také elektronická komunikace, která v současnosti tvoří velmi rozšířený způsob navazování vztahů. V praktické části jsou analyzovány výsledky z dotazníku, některé z nich jsou dále porovnávány s dalšími výzkumy, které se věnují této tematice.

Klíčová slova: Láska, partnerství, navazování vztahů, seznamování, seznamka, online, virtuální prostředí, komunikace, internet, manželství.

ANNOTATION

This Bachelor Thesis, called „Forming Romantic Relationships in the Past and in the Present“ is focused on problems of romantic relationships, especially on the means of their creation. The theoretical part explains the psychological, sociocultural and historical aspects. Electronic communication, which is a very common mean of creating relationships, is also explained. The practical part is focused on analysis results from a questionnaire, some of which are compared with other studies focused on these problematics.

Keywords: Love, relationships, forming romantic relationships, dating, dating agency, online, communication, internet, marriage.

OBSAH

Čestné prohlášení	2
Anotace	3
Annotation	3
Úvod	5
1 Teoretická část	7
1.1 Láska a partnerství	7
1.1.1 Teorie generací	10
1.1.2 volba partnera	11
1.1.3 sociokulturní rozdíly v navazování partnerství.....	12
1.2 internet a virtuální prostředí.....	16
1.2.1 virtuální komunikace a seznamování prostřednictvím internetu	17
1.2.2 Počátky internetového seznamování.....	18
2 praktická část	19
2.1 cíle výzkumu.....	19
2.2 výzkumné otázky	20
2.3 Metodologie	20
2.3.1 charakteristika zkoumaného vzorku	21
2.4 výsledky a diskuze	22
Závěr	44
Seznam používaných zkratk	46
Seznam tabulek	47
seznam poznámek pod čarou	49
Seznam použité literatury	50
Elektronické zdroje	51
Přílohy.....	53
PŘÍLOHA – DOTAZNÍK	53

ÚVOD

Partnerské vztahy jsou neodmyslitelnou součástí životů každého z nás. Někdo má v oblasti lásky a vztahů větší štěstí na partnery, někdo menší. Někdo vyhledává partnery pro vztahy dlouhodobé, někdo pro krátkodobé, a někdo touží po lásce na celý život. Ke všemu zmíněnému ovšem patří hledání partnera, což nás nutí se seznamovat s novými jedinci.

Vytváření partnerských vztahů a námluvy zde byly vždy. Je nutné si ale uvědomit, že v dobách dřívějších se značně lišily od současnosti. I v současné době nalezneme různé podoby navazování vztahů a rozdíly jsou i mezi jednotlivými kulturami. Byly doby, kdy pro hledání partnera existovala velmi přísná pravidla, kdy podléhaly vztahy náboženským vzorům, a kdy si dívky nemohly svobodně vybrat svého milého. Náboženská příslušnost nebyla jedinou překážkou k vytvoření partnerského svazku. Důležité byly také majetkové poměry a partnery bylo možné vybírat většinou jen z blízkého okolí. Nikdy v minulosti naší kultury tedy nebyla svobodnější doba než dnes, co se navazování vztahů týče.

V naší kultuře si dnes každý z nás může, a především má právo svobodně si partnera vybrat, ale také má širokou škálu možností, kde a jak se s ním seznámit. Díky technickému pokroku můžeme komunikovat s lidmi z druhého konce světa, a to velice rozšiřuje možnost výběru. Díky tomuto technickému pokroku se také značně zdokonalily seznamovací prostředky, především online seznamky, které jsou ve světě stále rozšířenější.

V poslední době jsem kolem sebe zaznamenala mnoho lidí, kteří seznamky využívají a překvapivé pro mě bylo, že se jedná o mladé i starší jedince, kteří tuto variantu nevyužívají jen z nouze o nalezení partnera. Zajímalo mě především, jak velké množství populace v současné době seznamky využívá. Jestli se jedná stále o nějaké tabu, nebo je to běžnou součástí dnešní doby. Také jestli jsou seznamky pouze prostředkem k hledání vážných vztahů, nebo jestli slouží i k rozptýlení od běžných starostí každodenního života. Vzhledem k tomu, že práce byla tvořena během pandemie Covid-19 (koronavirové onemocnění), zajímalo mě také, jestli by i tato nová skutečnost mohla ovlivnit navazování partnerství online cestou. Do středu pozornosti se dostala i otázka, co je pro jedince

hlavním motivem k využití právě tohoto prostředku, a jestli není v současnosti online seznamování dokonce častější než seznamování v běžném prostředí.

Cílem práce bylo tedy zjistit, jak se současné seznamování partnerů liší od minulého, do jaké míry jsou využívány seznamky, a jaké jsou případné rozdíly ve vytváření vztahů mezi různými věkovými kategoriemi.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 LÁSKA A PARTNERSTVÍ

Pojem láska je v psychologii poměrně složitě definovatelný. Je to dáno především tím, že existuje mnoho druhů lásky a mnoho pohledů na tuto problematiku. Objevuje se jak ve vědecké sféře, tak v oblasti laické. Na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 20. století se jí odborná sféra začala více věnovat. Výrost ve své publikaci uvádí Slaměníkovu definici lásky z roku 2011, tj. „*Láska je pozitivní emoce, po které toužíme, protože přináší štěstí a spokojenost, naplňuje potřebu těsného a intimního vztahu, touhu milovat a být milován*“. (Výrost, 2019, s. 195)

Láska souvisí s emocemi a sociálními kontakty. Citový vývoj, silné emoční prožitky a posilování sociálních vztahů jsou typické rysy pro období *puberty*, tedy dospívání. V tomto období se dospívající jedinci odprošťují od rodičů a silnější city hledají u vzdálenějších osob, čímž si nahrazují dřívější blízké vztahy s rodiči. Nyní se poutají více k přátelům, vrstevníkům, ale dochází také k prvnímu zamilování a k vytváření prvních partnerských vztahů. (Šimíčková Čížková, 2005)

Dalo by se říct, že láska a vytváření těsných vztahů mezi lidmi provází člověka celým životem. Člověk se během života vyvíjí a s ním i celá jeho psychická oblast. V některých životních etapách je vůči navazování vztahů otevřen více, jindy méně. Ve 20. století začlenil lásku do své práce i americký psycholog E. H. Erikson¹, který vytvořil teorii psychosociálního vývoje. Oproti ostatním periodizacím vývoje jedince je tato, Eriksonova teorie, zaměřena více sociokulturně než biologicky. Podle této teorie jedinec během svého života prochází několika fázemi, přičemž v každé musí vyřešit psychosociální konflikt, aby se mu dostalo ctností typických pro tuto životní etapu a on se tak mohl bez psychické zátěže posunout do etapy další. V opačném případě dochází k vývojovým odchylkám. (Thorová, 2015, s. 281–285) Eriksonova teorie psychosociálního vývoje je rozdělena do osmi etap, které jsou:

- I. „*Základní důvěra proti pocitům nejistoty (asi do 1 roku)*“
- II. *Autonomie proti pocitům studu (asi do 3 let věku)*

¹ Erik Homburger Erikson (1902-1994) – psycholog židovsko-německého původu, významný americký zástupce psychoanalýzy. Autor teorie osmi vývojových životních etap (1950). (Thorová, 2015)

- III. *Iniciativa proti pocitům viny (předškolní věk)*
- IV. *Snaživost proti pocitům vlastní méněcennosti (mladší školák)*
- V. *Iniciativa proti pocitům nejistoty o své roli mezi lidmi (dospívání)*
- VI. *Intimita proti pocitům izolace (mladá dospělost)*
- VII. *Generativita proti pocitu stagnace (dospělost)*
- VIII. *Integrita proti strachu ze smrti (stárnutí a stáří)“*
(Šimíčková Čížková, 2005, s. 28–30)

Pro oblast vztahů a partnerství jsou ve vývoji nejdůležitější dvě fáze Eriksonovy teorie. Nejprve je to první fáze, která trvá asi do jednoho roku života jedince (viz výše). V tomto nejmladším období jsou děti velmi silně fixovány na pečující osobu, kterou je nejčastěji matka. Způsob, jakým matka pečuje, a na jaké úrovni se stará o malé dítě, zcela ovlivňuje jeho míru důvěry k ostatním osobám. Buď si tímto důvěru vytvoří, nebo se naopak stane nejistým, což by mohlo negativně ovlivňovat jeho budoucí vztahy. Pro vytvoření plnohodnotného intimního vztahu určuje Erikson věkové rozmezí mezi 20. až 25. rokem života. Jedná se o šesté stadium, fázi mladé dospělosti, která je druhou klíčovou etapou pro partnerské vztahy. V této fázi by měl člověk najít odvahu k vytvoření intimního, důvěrného a dospělého vztahu k jiné osobě. Pokud se mu to nepodaří, namísto pocitů intimity přichází protipól, tj. pocit osamělosti. (Šimíčková Čížková, 2005,)

Eriksonova teorie patří do klasických neboli stadiálních teorií vývoje. Jako stadiální jsou označovány, protože podle nich jedinec během svého vývoje prochází určitými stadii. Mezi takové klasické teorie řadíme i teorii psychoanalytickou, jejímž autorem je Sigmund Freud². Celá Freudova teorie je založená na sexualitě a vývoji sexuálního pudu, tj. *libida*. Libido chápeme jako hlavní pud, který je složen z několika menších pudů. Tyto pudy se zapříchují touhu, kterou je třeba ukojit v nějaké části lidského těla. V každém vývojovém stadiu spokojování probíhá v jiné oblasti. U dospělých je slasti z uspokojení dosaženo především v oblasti genitálií, v dřívějších vývojových fázích je to však např. v oblasti úst nebo v oblasti anální. Pokud k uspokojení nedochází a pudy jsou z nějakého důvodu potlačovány, může později docházet k různým poruchám. K takovým poruchám patří např. alkoholismus, kouření či sadismus. Z Freudovy teorie je pro oblast osobních vztahů velmi důležitá *fáze falická*, tj. třetí fáze,

² Sigmund Freud (1856–1939) byl vídeňský neurolog a psychoterapeut, zakladatel psychoanalýzy.

která probíhá kolem čtvrtého roku života dítěte. Sexuálním objektem již pro dítě není vlastní tělo, ale přesouvá se k cizí osobě. Pro tuto fázi je příznačný Freudův pojem *Oidipovský komplex*, který se vyskytuje ve falické fázi u chlapců. Pro chlapce je v tomto stadiu sexuálním předmětem matka, ke které pociťuje silnou citovou vazbu, a zároveň žárlí na otce, který by jeho lásku mohl ohrozit. Otce by chtěl odstranit, ale má strach z kastrace. Oidipovský komplex pomine buď identifikací s matkou, nebo s otcem. (Výrost, 2019)

Do jaké míry a jestli vůbec souvisí sexualita s láskou, je otázkou názoru a teorie různých vědců se v tomto rozcházejí. Podle Freuda jsou sexualita a láska dva naprosto nesouvisející pojmy, jelikož sexuální touhu pociťujeme i k osobám, které nemilujeme. Dokonce podle něj muži pociťují sexuální až perverzní potřeby, které nechtějí uspokojovat se ženou, již milují, protože si ji příliš váží. (Willi, 2006)

Plháková popisuje motivy, které jsou důležité k přežití druhu. Jedním z nich je motiv sexuální, který směřuje k rozmnožování jedinců. Mnoho myslitelů tyto dva motivy v minulosti ztotožňovalo. Např. již míněný Sigmund Freud byl názoru, že sexuální motiv nemusí být vždy i motivem k rozmnožování. Jako důkaz lze uvést prostituci. (Plháková, 2004)

Ke konci 20. století se vyvíjely moderní teorie, tj. teorie celoživotního vývoje. Rozdělují se na teorie vývojových systémů a teorie *lifespanového* vývoje. Vlastní lifespanovou teorii vytvořil např. německý psycholog Paul Baltes. V kontextu této práce je významné především to, že se zabýval nejen vývojem na úrovni psychologické, ale také na úrovni sociologické. Od starších teorií se Baltesova liší především v tom, že je v ní uveden vývoj jako celoživotní proces a zohledňuje jak vnitřní, tak vnější faktory, které vývoj osobnosti ovlivňují. (Výrost, 2019)

„*Interakce dvojic, jako je např. manželský pár, vytvářejí nejmenší jednotku lidských sociálních vztahů a jakýsi sociální mikrokosmos.*“ (Nekonečný, 1999, s.177)

Interakce je mezi lidmi naprosto přirozená a neodmyslitelná. Některé interakce mají krátkodobý charakter, jiné jsou dlouhodobé. Důležité je, že jedinci na sebe v interakcích vzájemně působí a dochází mezi nimi k pravidelnému setkávání. (Nekonečný, 1999)

Během života navazujeme mnoho vztahů, čímž si jakožto socializovaní jedinci uspokojujeme jednu ze základních potřeb, *potřebu afiliace*. Potřeba afiliace se vyznačuje touhou vytvářet mezilidské vztahy, navazovat kontakty, žít společensky. Charakter

vztahů, jejich trvání i způsob tvoření se liší, vždy však vychází z této lidské potřeby. Pokud tuto potřebu nenaplníme, nastává podle Výrosta sociální izolace, osamění. (Výrost, 2019) V tomto případě tedy dospěl k podobným závěrům, jaké popisuje Erikson ve své psychosociální periodizaci psychického vývoje.

Na navazování partnerských vztahů má mimo potřebu afiliace a fyzické blízkosti velký vliv také atraktivita neboli přitažlivost. Člověk nebo skupina osob může být atraktivní buď svým fyzickým vzhledem, nebo osobností, tedy svými vlastnostmi, postoji, názory a jinými charakteristikami. K tomu, aby jedinec poznal něčí osobnost, je ovšem potřeba se osobně setkat, nejlépe vícekrát. Za prvním atraktivním pocitem většinou stojí vzhled. (Výrost, 2019)

Mezilidské vztahy mají velký vliv na psychické rozpoložení jedinců. Pokud lidé vytvářejí vřelé vztahy, které jsou jim podporou, útěchou a mohou druhé straně věřit, odráží se tato realita velmi pozitivně na jejich psychice. Pokud je tomu opačně, a tedy že je jejich vztahy nenaplnují, nebo že prožívají samotu, prožívají často negativní emoce a nejsou ve svých životech spokojeni. Sociální vztahy mají také velmi významný dopad na zdraví a nemocnost jedince. (Blatný, 2010) Blatný ve své publikaci také zmiňuje, že „*Nejvýznamnější formou sociální opory je partnerský vztah.*“ (Blatný, 2010, s. 876)

1.1.1 TEORIE GENERACÍ

Existuje teorie věnující se vymezení generací. Sociologický slovník pojem *generace* definuje následovně. „*soubor členů společnosti, kteří se narodili v přibližně stejné době (jsou přibližně stejného věku)*“ (Geist, 1992, s. 98)

Podle McCrindleho (2014) je vymezení dle roku narození jednou z možností, jak lze vymezit určitý typ generace. Každá generace je ovlivňována specifickým způsobem sociokulturní determinace, a tedy i navazování mezilidských vztahů a partnerství podléhalo a podléhá těmto vlivům (viz výše – teorie lifespanového vývoje od Baltese) První generační skupina, jejíž zástupci jsou nejstarší, nese anglický název *Builders*. Tito jedinci byli narozeni mezi roky 1925 a 1945. Generace narozená po druhé světové válce, tedy od roku 1946 do roku 1964 bývá označována také anglickým pojmem, a to *Boomers*. Mladší generace se označují písmeny, počínaje písmenem X, chronologicky podle abecedy. *Generace X* zahrnuje narozené jedince ve druhé polovině šedesátých let a letech sedmdesátých, tedy mezi roky 1965 a 1979 včetně. Zástupci *generace Y* jsou potom všichni s datem narození od roku 1980 do roku 1994. *Generace Z* se vymezuje rokem

narození 1995 až do roku 2009. Novým pojmem je *generace alfa*, která zahrnuje nejmladší populaci, jejíž zástupci jsou narozeni od roku 2010.

McCrindle ve své publikaci zmiňuje, že v aktuálním, moderním světě máme poprvé globální generaci, přičemž lidé stejné generace mají podobné záliby, poslouchají stejnou hudbu nebo sledují stejné filmy napříč celým světem. Dříve byla generace spíše uzavřenou užší skupinou na stejném území. „*From Beijing to Bangalore, from Buenos Aires to Brisbane, we have a generation accessing the same websites, watching the same movies, downloading the same songs and being influenced by the same brands. Today we have the world's first global generation. Therefore we define a generation as a group of people born in the same era, shaped by the same times and influenced by Generations defined the same social markers – in other words, a cohort united by age and life stage, conditions and technology, events and experiences.*“ (McCrindle, 2014, s. 2,3)

1.1.2 VOLBA PARTNERA

Výběr partnera v naší současné kultuře většinou probíhá na základě mezilidské atraktivitu, tedy vzájemného přitahování jedinců. Každého z nás přitahují jiné osobnostní charakteristiky. Obecně nás nejčastěji přitahují jedinci s podobnými postoji, názory a zálibami. V psychologii pro to existuje pojem efekt similarity. (Křivohlavý, 1986)

Takové přitahování jedinců na základě podobnosti je založeno na tzv. psychické blízkosti lidí. Teorie vztahů mluví ale také o fyzické blízkosti, tedy o větší pravděpodobnosti vzniku vztahů mezi lidmi, u kterých dochází častěji k osobnímu kontaktu, protože se často pohybují ve stejném prostředí. Nejen na úspěch při navázání nového vztahu, ale také na délku jeho trvání, má velký vliv osobnost jedinců. (Seitl, 2012)

Dle Ursuly Piontkowski³ prochází tvorba vztahu čtyřmi fázemi. První z nich je výběr potenciálního partnera na základě toho, co od něj očekáváme, ale také to může souviset s již zmíněnou prostorovou blízkostí. Druhou fází nazývá jako vyjednávání. V této fázi dochází k hlubšímu poznávání druhého. Následuje tvorba závazku, aby pro oba členy interakce vyplývaly ze vztahu jisté výhody. (Nekonečný, 1999) Také Výrost (2008) předpokládá, že jedinec do vztahu vstupuje pro vlastní výtěžek. Dochází tak k určité sociální výměně, přičemž každá ze stran dosáhne svého vlastního zisku.

³ Ursula Piontkowski – autorka knihy Sociální psychologie (2011)

Ve čtvrté, poslední fázi dochází k vytvoření určitých pravidel, jimiž se vztah bude řídit, aby vše fungovalo. Tento jev lze označit jako tzv. institucionalizování.

(Nekonečný, 1999)

Výběr partnera má velkou spojitost s primární rodinou jedince, tedy s tím, jaký vztah má jedinec ke svým rodičům, případně k sourozencům. Buď se touto původní rodinou inspiruje a bere ji jako vzor, nebo se podobnému vzorci chování snaží vyhnout a dělá vše pro to, aby jeho budoucí vztahy byly odlišné. Pokud si partnera jedinec volí v pozdějším věku, tato volba už nemusí mít takové vazby na původní rodinu, více souvisí se zkušenostmi z předchozích vztahů. (Willi, 2006)

Volba partnera však nebyla a někdy stále není zdaleka tak svobodná, jako se nám v naší kultuře a době může zdát.

1.1.3 SOCIOKULTURNÍ ROZDÍLY V NAVAZOVÁNÍ PARTNERSTVÍ

Představa, že vytváření vztahu vypadalo vždy a všude takto jednoduše, je mylná. Různé kultury se od sebe mohou výrazně lišit v náboženském vyznání a ve zvycích, což může velmi úzce souviset s pohledem na partnerský život. Kultura může mít charakter individualistický nebo kolektivistický. V případě individualismu, například v západních evropských zemích, jedná jedinec za své a pro své individuum. Většinou je tedy i volba partnera na jeho vlastní preferenci. U kolektivistických kultur tomu tak ovšem není. V zemích jako je např. Pákistán, je vztah spíš závazkem a výhodnou smlouvou rodin než spojením dvou zamilovaných lidí. (Willerton, 2012)

Mezikulturní rozdíly se mohou projevit i v jiných aspektech, jako jsou například preference u potenciálního partnera či partnerky. Jsou země, v nichž hraje velkou roli specifický fyzický vzhled. Někde je vzorem krásy vysoká a štíhlá modelka, zatímco jinde je to plnoštíhlá žena s křivkami, které značí reprodukční sílu a schopnost být zdatnou matkou rodiny. Dále jsou země, často spíše východní, v nichž se více lpí na panenství budoucí partnerky. Orientace při výběru partnera může být směřována i k jeho prestiži, vysokému vzdělání a bohatým finančním zdrojům. (Willerton, 2012) Mezikulturní rozdíly se projevují i v pohledu, a především v právním přístupu k homosexuálně či jinak než heterosexuálně orientovaným párům. Zatímco v mnoha zemích západních jsou povolena stejnopohlavní manželství, u nás v České republice zákon povoluje zatím jen registrované partnerství. V mnoha částech světa, např. v některých zemích Asie či Afriky,

je homosexualita stále tabuizovaným tématem. Evropské kultury připouští možnost pouze monogamních párů, existují však i země, v nichž není tabu polygamie.

Ve společnosti se tedy můžeme setkat se čtyřmi základními typy utváření partnerských vztahů, které se dají aplikovat na různé kultury. Těmi jsou:

- *„Výběr partnera je výsadním právem rodiny (rodičů) bez možnosti páru ovlivnit výsledek.*
- *Rodina, resp. Rodiče uskutečňují výběr, ale jeden (častěji se vyskytující případ) nebo oba členové dyády (páru) mají právo toto rozhodnutí vetovat.*
- *Partnera si členové dyády vybírají sami, ale rodina, resp. rodiče mají právo veta.*
- *Partneři jsou ve svém rozhodnutí prakticky zcela autonomní.“*
(Výrost, 2008, s. 241)

Jak už bylo zmíněno, dohodnutá manželství jsou typická pro kolektivistické kultury. Willerton⁴ ve své publikaci zmiňuje další dělení navazování vztahů, tentokrát jen vztahů plánovaných. Takové utváření vztahů může být buď tradičně dohodnuté, za nimž stojí pouze rodiče. Dále zástupné, přičemž potomci mohou alespoň sdělit své vlastní preference a nároky na partnera, kterého jim potom rodiče hledají. Nebo existuje třetí varianta, kdy rodiče s potomky spolupracují a ideálního partnera vybírají společně. (Willerton, 2012)

Co se týče prvního výše zmíněného typu dohodnutého partnerství, tj. tradičního, je součástí mnohých kultur, a po dlouhou dobu bylo i v naší kultuře běžnou součástí. V tradičním přístupu jsou tvořeny dyadické páry za účelem uzavření manželství a reprodukce dětí. Při výběru vhodného ženicha či nevěsty, hrají důležitou roli ekonomické postavení rodiny, prestiž, a v mnoha případech sociální rovnost spojovaných rodin. (Katrňák, 2008)

Vztahy a průběh jejich vytváření procházely značnými změnami a vývojem. Například v době feudalismu dostali lidé o něco větší volnost v oblasti uzavírání manželství, než tomu bylo za dob otrokářských. Co se týče formy vztahu nebo manželství, například v Číně mohl mít muž vedle hlavní manželky ještě několik žen vedlejších. Všechny tyto poměry byly legitimně a právoplatně uznané, a ze všech mohli vzejít

⁴ Julia Willerton – autor knihy Psychologie mezilidských vztahů (2010)

potomci. Rozdíl mezi hlavní ženou a vedlejšími byl především takový, že žena hlavní byla vybírána rodiči zásadou tradičního manželství na základě kupní smlouvy. Byl to tedy spíše formální vztah. Vedlejší ženy si muž vybíral sám. (Klabouch, 1962)

V době feudalismu v rámci evropské kultury ve vyšších společenských vrstvách formálně převládala monogamie, skutečně tomu tak ovšem nebylo. Manželství se uzavírala tradičním způsobem, dohodou a většinou mezi mužem a ženou, kteří se poprvé spatřili až na své vlastní svatbě. Aby byla zachována ušlechtilá rodová krev, vznikala manželství ze zástupců jednotlivých rodů, což způsobovalo časem vážné dědičné choroby. Sňatek byl čistě jen zdrojem potomků a udržováním vládnoucích rodů při moci. Mezi manžely většinou nebyl citový vztah a žili odděleně. (Klabouch, 1962)

V muslimských zemích tyto záležitosti od prvo počátků stojí na zásadách islámské víry. Tato víra umožňuje mužům mít až čtyři manželky. Ženy zde také odjakživa měly mnohem nižší postavení než muži. (Klabouch, 1962)

Rozdíly dané časem a rozlišností kultur jsou i v mnoha jiných aspektech. Některé souvisejí s již zmíněným náboženstvím, kdy je například Islám naprosto odlišný od Křesťanství. Další rozdíly jsou např. v zákonných záležitostech týkajících se minimální věkové hranice, odkdy jedinec může mít pohlavní styk, což s partnerstvím většinou souvisí. Rozdíly jsou i např. v otázce incestu, přičemž každá kultura má své vlastní zákony upravující tuto oblast. Dále je tu i pohled na sexuální styk před uzavřením manželství. V naší kultuře je dnes poměrně běžné, že mladí lidé žijí sexuálním životem, aniž by uzavřeli manželský sňatek. Není tomu tak ovšem všude a nebylo tomu tak vždy i zde. Tohle je jeden z aspektů, který souvisí s náboženstvím nejvíce. Křesťanství neumožňovalo pohlavní styk partnerů před svatbou, a čím hlouběji do minulosti se podíváme, tím přísnější byla pravidla, která musely dodržovat zejména ženy, aby si zachovaly dobrou pověst. Byly doby, kdy ženy nesměly mít odhalené ani kotníky u nohou, dnes se však docela běžně opalují na pláži bez vrchní části oděvu. Na druhé straně jsou tu ovšem 60. léta 20. století a velmi proslulé hnutí *hippies*, které naprosto odbouralo jakékoliv normy nebo otázky ohledně mravnosti. Základní charakteristikou tohoto hnutí byly drogy, svobodná láska a sexuální orgie bez upínání se na nějaké vztahy a svazky. Také se v tomto období začala významně šířit antikoncepce zabraňující nechtěnému těhotenství, což myšlenku volného sexu jen podpořilo. I dnes panují mnohé názory na otázku antikoncepce. Opět je nejvíce odsuzovaná církvemi, protože zabraňuje

přirozené lidské reprodukci a podporuje jen uspokojování sexuálního chtíce. (Plháková, 2004)

Omezená svoboda ve výběru budoucího partnera a upřednostňování praktických záležitostí nad emocionálními charakterizuje velkou část historie. V našem kulturním prostředí se začaly dít drobné změny až od poloviny 19. století. (Gelová, 2008) Pro šlechtické rody byla stále důležitá prestiž a určitá úroveň obou stran manželství, ale už se začalo chápat, že by v partnerském vztahu měla být určitá náklonnost partnerů. Ideálním místem, kde si najít alespoň částečně sympatického partnera či partneru, byly tradiční šlechtické plesy. V tehdejší době to byly velmi významné společenské události, od nichž mladí lidé i jejich rodiče očekávali vhodnou příležitost se seznámit. Ovšem ne vždy se povedlo uzavřít sňatek, v němž by oba z partnerů byli na stejné úrovni. Zejména mladí muži, kteří nebyli prvorození a neměli tedy tak důležitou úlohu v rodině, si vybírali ženy z nižších kruhů. V takovém případě se jednalo o nerovný, tzv. mesalianční sňatek⁵. (Gelová, 2008)

Střední vrstvy si braly příklad od svých pánů, ale ke vztahu založeném na citu lásky docházelo zřídka. Většinou byly sňatky opět dohodnuté, aby došlo ke spojení s rodinou na stejné socio-ekonomické úrovni nebo lépe, na úrovni vyšší. Měšťanské rodiny tradičně uváděly své potomky do společnosti, především dcery na plesích, aby tím dali najevo, že mají zájem o sňatek. Těchto mladých lidí se tehdy nikdo neptal, zda již jsou na vztah a založení rodiny připraveni. Lásku sice vztah zahrnovat měl, ale měla se v něm až postupně rozvíjet. Na předním místě stála racionální volba. V nejnižších vrstvách společnosti tomu nebylo jinak. I zde si partnery vyhledávali ve stejných sociálních kruzích. (Gelová, 2008)

Fenomén, že si mladí lidé mohou volit partnera naprosto svobodně kdykoliv a kdekoliv chtějí, v naší kultuře nemá dlouhou tradici. I u nás bylo dříve zvykem, podrobit se rozhodnutí rodičů a tradičním způsobem tak uzavřít manželství, jak se sluší a patří. Partnera či partnerku pro své děti rodiče vybírali většinou v blízké lokalitě a sociálním

⁵ Odvozeno od slova mesaliance, taktéž mezaliance. Tj. „(v třídní společnosti) společensky nerovný sňatek, zejm. mezi osobou šlechtického a občanského původu“ (Internetová jazyková příručka, 2021)

kruhu lidí, které znali. Vybírali tak na sňatkovém trhu (viz dále) stejně jako na tržišti z produktů, které jim nejvíce vyhovovaly. (Seltsamová, 2009)

Na trhu obecně dochází k určité směně zboží na základě nabídky a poptávky. Taková nabídka a poptávka existuje i v rámci mezilidské náklonnosti a realizuje se na tzv. sňatkovém trhu. Jedná se o abstraktní pojem, který značí strukturální podmíněnost hledání partnera, tedy možnosti, které jsou nabídnuty, a z nichž si jedinec vybírá. Mimo strukturální podmíněnost existují na sňatkovém trhu také sociální překážky a preference. To znamená, že má každý své preference, např. dosažené vzdělání, profesi, etnikum aj. (Katrňák, 2008)

S postupující dobou, pro niž je charakteristická globalizace, cestování, poznávání cizích kultur a technologický pokrok, roste i spektrum možností, jak se s někým novým seznámit a navázat bližší vztah. Dřív nebylo reálné nebo bylo poněkud složité najít si partnera ze vzdálenějšího města. Dnes není prakticky problém najít si ho na druhém konci světa.

1.2 INTERNET A VIRTUÁLNÍ PROSTŘEDÍ

Od roku 1969, kdy se zrodil internet, se mnohé změnilo. Ovlivnilo to naprosto celý svět, který díky internetu zaznamenal obrovský vývoj v mnoha oblastech, tedy i v oblasti mezilidské komunikace a navazování partnerských vztahů. Původně měl sloužit počítačovým inženýrům, vojákům a vědcům. Jeho využití ovšem nabralo časem zcela jiný směr. Od devadesátých let minulého století začal sloužit i komerčním účelům. V roce 1991 zaznamenáváme první připojení k internetu z České republiky, z výpočetního centra ČVUT (České vysoké učení technické v Praze). (Divínová, 2005) Dnes se bez internetu obejde málokdo. Je využíván ve všech oblastech a existují lidé, kteří už si bez internetu ani neudělají běžný potravinový nákup.

Tato práce se věnuje také vlivu tzv. kyberprostoru neboli on-line prostředí. Divínová uvádí: „*Cyberprostor je virtuální (tedy ne skutečný) prostor, který se nám otevírá prostřednictvím počítačů a počítačových sítí. V souvislosti s počítačovými sítěmi – internetem hovoříme také o on-line prostředí.*“ (2005, s. 23)

1.2.1 VIRTUÁLNÍ KOMUNIKACE A SEZNAMOVÁNÍ PROSTŘEDNICTVÍM INTERNETU

S rozvojem internetu se mění dosavadní komunikační model nebo dokonce vzniká model nový. Mimo model interpersonální komunikace jedince vůči jedinci a model masové komunikace, vztahující se k velkému množství příjemců, existuje model *nových médií*. V takovém případě dochází k interakci všech se všemi. Dochází tedy k neomezeným možnostem komunikace v on-line prostředí. (Sís, 2012)

Komunikace na internetu je tedy takovou, která se uskutečňuje mezi lidmi, ovšem s využitím výpočetní techniky. (Sís, 2012) Výhodou on-line prostředí je neexistence geografických hranic. Internet umožňuje lidem spojení jak s někým ze sousedství, tak i s někým z druhého konce světa. Další výhodou je časová flexibilita, při níž se účastníci nemusejí domlouvat, kdy budou mít obě strany čas na schůzku, ale jednoduše se mohou připojit dle svých možností. S touto časovou pružností souvisí pojmy synchronní a asynchronní komunikace. Synchronní komunikací je například videohovor nebo zprávy prostřednictvím chatu. Je to tedy komunikace, která probíhá v konkrétním a reálném čase, kdy obě strany komunikace jsou přítomny a komunikují ve stejný čas. Asynchronní komunikace probíhá také v čase, ale nesoučasném. Tedy mezi odesláním a přijutím nějakého kódu existuje časová prodleva. Příkladem je e-mail, u nějž může být odezva v rámci minut, ale i dnů nebo měsíců. Internet nám neumožňuje jen komunikaci kdekoliv a kdykoliv, ale především s kýmkoliv. Divínová hovoří o sociální mnohočetnosti, kdy jedinci mají možnost vybírat si ze širokého spektra lidí, s nimiž budou v kontaktu, a dokonce mohou komunikovat s více jedinci současně. (Divínová, 2005)

Významným jevem, který může být při internetové komunikaci jak výhodou, tak nevýhodou, je „*desinhibice*“. Je to určitá ztráta zábrán, kdy člověk jedná takovým způsobem nebo v takové míře, v jaké by za normálních okolností při běžné komunikaci nejednal. Internet mu poskytuje bariéru, za níž se může schovat a je určitým způsobem chráněn anonymitou. (Divínová, 2005).

Každý z nás má svou vlastní identitu, kterou si formuje v průběhu života, nejvíce však v období dospívání. Díky internetové době má ale každý jedinec možnost vytvářet také identitu či několik identit virtuálních. S takovou identitou pak jedinec ve virtuálním světě existuje, komunikuje. Virtuální identita se samozřejmě může shodovat s reálnou identitou, ale také zásadně nemusí. Mnoho lidí si se svou virtuální identitou vědomě

pohrává, mění ji a experimentuje. Změnit se dá naprosto jakákoli oblast, ať už je to věk, pohlaví, záliby, zaměstnání, dokonce i vzhled. V dnešní vyspělé technické době není problém si stáhnout a využívat fotografie cizí nebo si přetvořit svoji vlastní. (Divínová, 2005)

V dnešní době představuje komunikace na internetu určitou sociální dovednost pro úspěšné fungování v moderním světě, kterou už i mladší ročníky musejí ovládat. Dnes už i malé děti dokážou používat moderní technologie, často dokonce lépe než jejich rodiče. Komunikace a celkově sociální kontakt v prostředí virtuálním se stali běžným aspektem každodenního života a hrají velkou roli také při hledání chvilkových i dlouhodobých vztahů. Důvody pro používání internetových seznamek jsou různé. Zatímco někteří jedinci hledají primárně zábavu, jiní nezávislé povyražení. Mnoho jedinců si kvůli vytíženosti v zaměstnání pokouší najít partnera prostřednictvím seznamovacích portálů, protože nemají dostatek volného času na reálné schůzky.

Vznik vztahu v kyberprostoru nemusí nutně pouze virtuální rozvíjení a udržování. Některé virtuální dvojice mohou překročit hranici a posunout svůj vztah do reálného prostředí. Podle některých autorů můžeme rozlišovat tři typy vztahů, které vzniknou v online prostředí. Jedinci svůj vztah buď udržují i nadále pouze jako internetový a nikdy se nesetkají. Takové vztahy bývají většinou krátkodobé, mohou vznikat pouze za účelem rozptýlení od běžných starostí nebo odpočinek od vztahů v reálném životě. Druhým typem jsou vztahy mezi lidmi, kteří hranici internetu překročili a chtějí ho nadále udržovat v reálném prostředí. Tyto vztahy mají větší potenciál na to, aby vydržely. Posledním typem je vztah v reálném prostředí, lidé se tedy osobně seznámí a rozhodnou se pro vytvoření partnerského páru, ovšem nadále se setkávají ve virtuálním prostoru. Takový typ vztahu vzniká například kvůli fyzické vzdálenosti partnerů, kteří momentálně žijí na jiných místech a nemají tak možnost častého setkávání. (Divínová, 2005)

1.2.2 POČÁTKY INTERNETOVÉHO SEZNAMOVÁNÍ

Internet nám nabízí široké množství způsobů, jak se seznámit s někým novým, nehledě na vzdálenost mezi komunikujícími osobami. Primárním prostředkem k seznámení, který k tomuto účelu byl vytvořen, je síť internetových seznamek. Dalším prostředkem pro záměrné seznámení jsou sociální weby, jako např. Facebook či Instagram, které nabízejí určitou možnost sebeprezentace tvořením vlastního profilu

s fotografiemi, ale také zahrnují tzv. *chaty*, kde je možnost osobní konverzace prostřednictvím zpráv.

Seznamky mají svoji dlouholetou historii ještě před vznikem internetu. Dříve fungovaly především ve formě inzerátů. Po rozvoji videotechniky se seznamování posunulo také do virtuálního prostoru. Vznikaly první předchůdci programů určených k hledání partnera, díky nimž se zájemci mohli vidět na krátkém videu a v případě zájmu se později mohli i setkat. Tyto možnosti ovšem nevyužívalo velké množství lidí, jednalo se spíše o ojedinělé případy. Technologie a počítače se s dobou stále více rozvíjely a díky tomu mohly vznikat i seznamovací servery, které se už podobaly těm dnešním. Podle Finkela (2012) lze rozlišit tři různé generace technologií, na nichž bylo seznamování zprostředkováno. První generací vznikající kolem roku 1955 tvořily osobní reklamní stránky v online prostoru, dále pak stránky založené na matematickém algoritmu vzniklé v roce 2000. Poslední, třetí generaci, tvoří seznamovací aplikace v moderních mobilních telefonech, které existují od roku 2008. (Finkel, 2012)

To vše předjímalo dnešní dobové navazování vztahů ve virtuálním prostředí. Tyto pokročilé domény jsou výhodné především ze dvou důvodů. Jedním z nich je možnost navázání kontaktu s lidmi z celého světa, druhým je možnost tzv. filtrování. Každý si dnes může nastavit svůj profil tak, aby v něm byly zohledněny všechny jeho preference, jako je věk, vzhled, záliby, typ vztahu, ale i lokalita vhodná pro hledání partnera či partnerky. Seznamek je celá řada, která zahrnuje placené i bezplatné služby.

2 PRAKTICKÁ ČÁST

Praktická část navazuje na teoretickou část práce. V Teoretické části bylo popsáno, co je to láska a partnerství, jakým způsobem jsou partnerské vztahy vnímány v psychologii, jaké byly a jaké jsou možnosti k nalezení partnera v současnosti. Teoretická část byla zaměřená také na problematiku internetu, virtuálního prostředí a na okolnosti, které souvisejí se seznamováním jedinců v online prostředí.

2.1 CÍLE VÝZKUMU

Cílem výzkumu bylo vytvořit přehled o tom, jakou podobu má v současnosti vytváření partnerských vztahů. Cílem bylo také tyto aktuální výsledky porovnat s již

existujícími výzkumy, ale částečně i s dobou minulou, aby mohl být sledován případný vývoj ve vytváření partnerských vztahů. Jedním z cílů bylo i porovnat některé výsledky v různých věkových kategoriích a znázornit potencionální rozdíl, který by byl zapříčiněn odlišným věkem respondentů.

2.2 VÝZKUMNÉ OTÁZKY

Pro naplnění cílů výzkumu byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

1. Upřednostňují v současnosti jedinci seznámení prostřednictvím internetu před seznámením v reálném prostředí?
2. Existuje rozdíl v postoji k seznamování na internetu mezi různými věkovými skupinami?
3. Má seznamování prostřednictvím sezonek a sociálních sítí vliv na kvalitu a délku partnerského vztahu?

2.3 METODOLOGIE

Pro výzkumnou část práce byla zvolena kvantitativní metoda sběru dat pomocí dotazníku. Vzhledem k osobnímu tématu výzkumu byl dotazník nejvhodnějším prostředkem ke sběru dat. Dotazníkové otázky byly vytvořeny tak, aby korespondovali s tématem a s cílem výzkumu. K vytvoření dotazníku byl použitý formulář od společnosti Google. Dotazník byl polostrukturovaný, tvořilo jej dvacet sedm otázek s převahou otázek uzavřených. V těchto uzavřených otázkách měli respondenti na výběr z několika možností, většinou měli na výběr pouze jednu z nich. V některých otázkách si mohli respondenti vybrat více možností k odpovědi, případně doplnit i své vlastní. Otevřených otázek, kde respondenti odpovídali vložím pouze své vlastní odpovědi, bylo pět.

Výhodou metody dotazníku bylo plné zachování anonymity, jelikož se jednalo o osobní a citlivé téma. Tímto způsobem probíhal sběr dat od 10. února 2022 do 18. února 2022. Respondenti byli v úvodu upozorněni na anonymitu svých odpovědí, a byli požádáni o co nejpresnější a nejupřímnější odpovědi. Celý dotazník je přiložen v přílohách práce.

2.3.1 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO VZORKU

Věková kategorie respondentů	absolutní hodnota	relativní četnost v %
18–27 let	24	48
43–57 let	26	52
Celkem	50	100

Tabulka č. 1

Pohlaví	abs.	Rel. v %
Muži	13	26
Ženy	37	74
Celkem	50	100

Tabulka č. 2

Dotazník byl přes elektronický odkaz distribuován mezi respondenty, kteří podle instrukcí zodpověděli otázky a své odpovědi odeslali k výzkumu. Vzorek respondentů byl převážně shromážděn z osob v okolí výzkumníka. Tvořila ho rodina výzkumné osoby, přátelé, pedagogové ze základní školy, a také rodiny a blízcí těchto zmíněných osob. Protože byla data sbírána tímto způsobem převážně v okolí výzkumné osoby, většina respondentů se pohybovala v oblasti Střední Moravy, konkrétněji Olomoucka a Šumperska. Podmínkou pro vyplnění dotazníku bylo dosažení plnoletosti respondentů, jelikož dotazník obsahuje otázky týkající se seznamek, jejichž užívání je do 18 let nezákonné. Původní počet respondentů byl 100. Po sběru dat proběhla selekce na základě získaných údajů. Byli vybráni pouze respondenti věkových skupin 18–27 let a 43–57 let, kteří se stali konečnými respondenty výzkumu. Tyto dvě skupiny byly vybrány kvůli srovnatelným počtům odpovídajících jedinců v obou skupinách. Konečný počet respondentů byl padesát, přičemž dvacet čtyři z nich tvořili jedinci ve věkovém rozmezí 18–27 let a dvacet šest jedinci v rozmezí 43–57 let (viz *tabulka č. 1*). Odpovědi respondentů ostatních věkových kategorií byly však zachovány a ty z nich, které byly pro výzkum zajímavé, byly v práci okrajově zmíněny.

Co se týče pohlaví, v dotazníku byli respondenti žádáni, aby označili buď volbu „žena“ nebo „muž“, tedy aby volbu učinili na základě biologického rozlišení bez ohledu na genderové zvláštnosti a odchylky. Převážně odpovídaly ženy. Z celkového počtu respondentů bylo 74 % ženského pohlaví a 26 % pohlaví mužského (viz *tabulka č. 2*).

věková kategorie	abs.	rel. v %
Ženy 18–27 let	19	38
Ženy 43–57 let	18	36
Muži 18–27 let	5	10
Muži 43–57 let	8	16
Celkem	50	100

Tabulka č. 3

V tabulce č. 3 vidíme celkové věkové a pohlavní rozložení respondentů, přičemž muži tvoří menšinovou část. Není optimální porovnávat rozdíly v pohlaví s takovým podílovým rozdílem, proto se srovnávají odpovědi spíše rozdílných věkových skupin. V příštím šetření by bylo vhodné dodržet podobné poměry odpovědí mezi jednotlivými pohlavími. Nyní je ovšem výzkum zaměřen k věkovým rozdílům.

2.4 VÝSLEDKY A DISKUZE

Pro lepší přehlednost jsou užity tabulky, které byly vytvořeny v tabulkovém procesoru společnosti Google. V tabulkách byly zmíněny absolutní hodnoty (dále jen abs.) a relativní četnosti (dále jen rel. v %), které uváděly procentuální podíl.

Jaká je vaše sexuální orientace?

věková kategorie	heterosexualita abs.	heterosexualita rel. v %	homosexualita abs.	homosexualita rel. v %
Ženy 18–27 let	19	100,00	0	0,00
Ženy 43–57 let	17	94,44	1	5,56
Muži 18–27 let	3	60,00	2	40,00
Muži 43–57 let	7	87,50	1	12,50
celkem	46	92,00	4	8,00

Tabulka č. 4

Tato otázka byla polostrukturovaná, přičemž si respondenti mohli buď vybrat ze tří nabízených odpovědí, nebo doplnit vlastní odpověď. Z předem vytvořených odpovědí měli na výběr mezi *heterosexualitou* (přitažlivost k opačnému pohlaví), *homosexualitou* (přitažlivost ke stejnému pohlaví) a *bisexualitou* (přitažlivost

k opačnému i stejnému pohlaví). U respondentů výrazně převažovala heterosexuality oproti homosexualitě (viz *tabulka č. 4*). Homosexualita se objevila ve třech případech u mužů a jednou u ženy. To koresponduje s výsledky výzkumu Šabatové (2019), který uvádí téměř dvojnásobný poměr gayů k lesbám v České republice. V tomto výzkumu bylo z počtu 1332 respondentů homosexuální orientace 860 gayů a 472 leseb. Procentuální zastoupení gayů v tomto výzkumu tedy tvořilo 65,56 %.

Zajímavě dopadly výsledky i ostatních padesát jedinců, kteří nakonec do výzkumu započtení nebyli. Z původního počtu sta respondentů vybralo heterosexuální orientaci 87 % respondentů, homosexualitu 10 % respondentů, bisexualitu 1 % respondentů. Zbýlé dvě procenta tvořily odpovědi „jiné“ a v obou těchto případech se objevila odpověď „sapiosexuál“. Tento pojem označuje „osobu přitahovanou inteligentními lidmi“. (Petro, 2014, s. 26) Četnost a charakter těchto odpovědí mohly být ovlivněny také tím, že byl dotazník zaslán několika členům komunity LGBT⁶.

Jaký je váš aktuální stav v oblasti partnerských vztahů?

věková kategorie	ženatý/vdaná (abs. hodnota)	rel. v %	ve vztahu bez uzavření manželství (abs. hodnota)	rel. v %	Svobodný/svobodná (abs. hodnota)	rel. v %
Ženy 18– 27 let	2	4,00	13	26,00	4	8,00
Ženy 43– 57 let	7	14,00	6	12,00	5	10,00
Muži 18– 27 let	0	0,00	1	2,00	4	8,00
Muži 43– 57 let	5	10,00	2	4,00	1	2,00
celkem	14	28,00	22	44,00	14	28,00

Tabulka č. 5

U této otázky bylo na výběr k odpovědi ze čtyř možností, které byly: „Ženatý/vdaná“, „V registrovaném partnerství“, „Ve vztahu bez uzavření manželství nebo registrovaného partnerství“ nebo „Svobodný/svobodná (tj. nemáte aktuálně

⁶ LGBT je mezinárodně užívaná zkratka pro označení komunity různých a odlišných sexuálních orientací. Písmena ve zkratce pramení z anglických slov „Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender“.

žádného partnera či partnerku) “. Nebyla k výběru možnost např. „rozvedený/á“, jelikož pro výzkum nebyl podstatný stav celkový, ale pouze co se aktuálního partnerského života týče.

Možnost registrovaného partnerství nevybral nikdo z respondentů. Registrované partnerství mají v ČR jedinci možnost uzavřít od roku 2006. Pro většinu homosexuálních jedinců tato možnost ovšem není dostačující, protože jim neumožňuje stejná práva a povinnosti jako manželství mezi jedinci heterosexuálními. (Šabatová, 2019) Z výsledků plyne, že bylo 28 % respondentů v manželství, 44 % ve volném vztahu a 28 % respondentů nemělo v současnosti žádného partnera či partnerku (viz *tabulka č. 5*). Celkově tedy bylo třicet šest respondentů aktuálně zadaných, to činilo 72 %.

Pokud jste v aktuální době v partnerském vztahu, jak dlouho přibližně trvá? (Pokud jste svobodný/svobodná, neodpovídejte.)

délka vztahu	méně než rok		1 až 3 roky		4 až 8 let		9 let a více	
věková kategorie	abs.	rel. v %	abs.	rel. v %	abs.	rel. v %	abs.	rel. v %
Ženy 18–27 let	5	13,89	3	8,33	7	19,44	0	0,00
Ženy 43–57 let	1	2,78	2	5,56	1	2,78	9	25,00
Muži 18–27 let	1	2,78	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Muži 43–57 let	1	2,78	1	2,78	1	2,78	4	11,11
celkem	8	22,22	6	16,67	9	25,00	13	36,11

Tabulka č. 6

Další dvě otázky byly směřovány pouze k respondentům, kteří byli v aktuální době zadaní, tedy k počtu třiceti šesti respondentů. První z otázek se týkala délky jejich aktuálního vztahu a druhá způsobu, jakým se s aktuálním partnerem seznámili. Největší podíl tvořily nejdéle trávající vztahy (viz *tabulka č. 6*). Procentuální podíl byl v tabulkách tvořen z počtu zadaných, tedy ze základu třiceti šesti respondentů.

Pokud jste v aktuální době v partnerském vztahu, jakým způsobem jste se s partnerem/partnerkou seznámili? (Pokud jste svobodný/svobodná, neodpovídejte.)

věková kategorie	Generace Z		Generace X		celkem	rel. v %
	Ženy 18–27 let (abs.)	Muži 18–27 let (abs.)	Ženy 43–57 let (abs.)	Muži 43–57 let (abs.)		
Náhodně jsme se potkali.	4	0	4	1	9	25,00
Seznámili nás společní známí.	4	1	4	5	14	38,89
O našem vztahu rozhodla rodina.	0	0	0	0	0	0,00
Seznámili jsme prostřednictvím seznamky, sociální sítě nebo jinou formou internetové komunikace.	5	0	2	1	8	22,22
Jiné	2	0	3	0	5	13,89

Tabulka č. 7

V tabulce č. 7 byl znázorněn způsob seznámení se současnými partnery respondentů. Tato otázka byla polostrukturovaná, respondenti tak mohli vybrat jednu z nabízených odpovědí, nebo si dopsat svoji vlastní do kolonky „jiné“. Nejvíce respondentů uvedlo, že se se svým partnerem seznámilo prostřednictvím svých známých, tedy že je někdo seznámil. Tato odpověď je ovšem zastoupena většinově u vyšší věkové kategorie, kde takto odpovědělo devět respondentů. U mladší věkové kategorie je o něco více zastoupeno seznámení „prostřednictvím seznamky, sociální sítě nebo jinou formou internetové komunikace“. Pět lidí uvedlo svou vlastní variantu, kde napsali např. odpovědi „Známe se ze školy“, „seděl za mnou ve třídě“, „začali jsme spolu pracovat“. Z toho pramení, že se jednalo tedy o kontaktní seznámení a v podstatě by se to dalo zařadit do kategorie „náhodně jsme se potkali“. Nikdo ze těchto dvou věkových kategorií neuvedl, že by o jeho vztahu rozhodli rodiče nebo jiný člen rodiny. Tato odpověď se neobjevila ani u zbylých padesáti respondentů, kteří do výzkumu nebyli vybráni, takže bylo zřetelné, že se jedná o přežitě skutečnosti, které se v naší kultuře již běžně nevyskytují, a to ani u starších věkových kategorií. U nezapočtených respondentů se poměrně často vyskytovaly vlastní odpovědi. Dvakrát se ve výsledcích objevil třídní sraz, jednou bylo upřesněno, že to byl sraz po třiceti letech. V obou případech respondenti uvedli, že tvoří pár více jak devět let. Z toho plynula zajímavá informace, že dříve, když

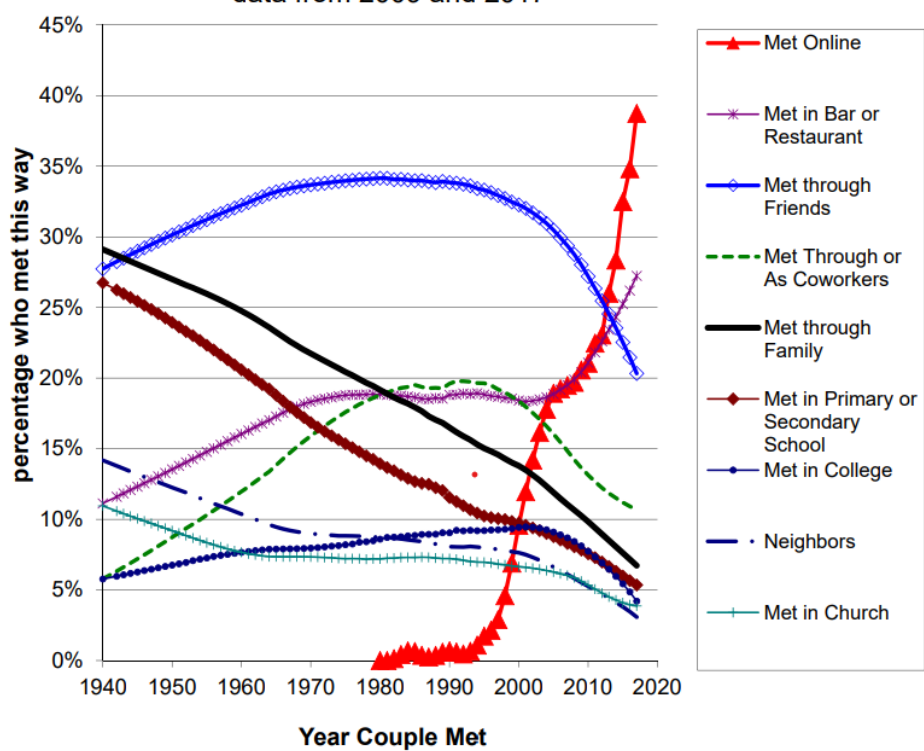
se tito jedinci znali ve škole, že v sobě z nějakých důvodů nenašli zalíbení nebo neměli možnost vytvořit vztah. Tento vztah vytvořili až s odstupem několika let, kdy se jim pravděpodobně přeměnily hodnoty, priority a nasbírali více životních zkušeností.

Co se týče seznámení ve virtuální prostoru (seznamky, sociální sítě, ...), tímto způsobem navázalo kontakt 22,22 % zadaných respondentů. Tyto výsledky lze porovnat s poměrně nedávným výzkumem stanfordské univerzity v USA, který se věnoval podílu on-line seznamování mezi všemi způsoby navazování partnerských vztahů. V tomto výzkumu byly porovnávány roky, v nichž respondenti navázaly partnerský vztah, a to roky 1995 a 2017. Celkově se tohoto výzkumu účastnilo 5421 respondentů. Všichni respondenti tvořili pouze heterosexuální vztahy. U stejnopohlavních párů byl jen uveden údaj, že se v roce 2017 65 % z nich seznámilo s partnerem on-line formou. Z výzkumu plyne, že u heterosexuálních párů ve stejném roce využilo k seznámení se svým partnerem online metodu 39 % z nich. V roce 1995 to byla pouze 2 %. To je samozřejmě dáno významným rozvojem internetu během posledních dvaceti let. Ještě v roce 2009 se 65 % heterosexuálních párů se svým partnerem seznámilo prostřednictvím svých přátel. Od tohoto roku však vzrostl podíl internetových seznámení na úkor seznámení osobního, které kleslo ze 65 % na 20 %. (Rosenfeld, 2019)

Součástí tohoto amerického výzkumu bylo také vyčlenění kategorií v rámci online seznamování. Respondenti byli tázáni, zda se na internetu seznámili s naprosto cizím a náhodným jedincem, nebo zda je online seznámila třetí osoba, nebo jestli virtuální metodou navázali vztah s někým, koho v minulosti již znali. Zatímco v roce 2009 více než 11 % respondentů seznámila na internetu nějaká třetí osoba, v roce 2017 už tuto variantu uvedlo pouze 3,7 % respondentů. Stejně tak pokleslo množství navazujících vztah online s někým, koho z minulosti znali. Naopak vzrostl počet jedinců, kteří navázali kontakt s naprosto neznámými jedinci, a to z 81 % odpovídajících na téměř 90 % odpovídajících. (Rosenfeld, 2019)

Vzhledem k tomu, že byl výzkum uskutečněn v roce 2019 a internet i technika se stále více vyvíjejí, je pravděpodobné, že by při zopakování stejného výzkumu v současné době bylo zastoupení respondentů, kteří se seznámili s partnerem on-line, ještě větší. Tuto prognózu potvrzuje i níže přiložený obrázek grafu, který byl součástí stanfordského výzkumu. V tomto grafu je znázorněn velmi rychlý nárůst párů seznámených on-line formou během posledních dvaceti let. U všech ostatních možností je mírný úpadek.

How heterosexual couples have met,
data from 2009 and 2017

Obrázek č. 1 (in: Rosenfeld, 2019)

Co u Vás při výběru partnera hraje klíčovou roli?

Kritérium	Ženy 18–27 let (zastoupení v %)	Muži 18–27 let (zastoupení v %)	Ženy 43–57 let (zastoupení v %)	Muži 43–57 let (zastoupení v %)	celkové zastoupení u všech respondentů v %
Vzhled a atraktivita	68,42	80,00	38,89	50,00	56,00
finanční a majetková zajištěnost	5,26	0,00	11,11	0,00	6,00
osobnostní rysy	100,00	100,00	77,78	75,00	88,00
Věk	15,79	40,00	16,67	25,00	20,00
vzdělání a profese	10,53	60,00	22,22	0,00	18,00
společné zájmy	63,16	80,00	38,89	50,00	54,00

Tabulka č. 8

Zde měli respondenti uvést, co je pro ně nejdůležitější při výběru svého partnera (viz tabulka č. 8). Otázka byla opět polostrukturovaná, kde mimo nabízené možnosti mohli vložit i své vlastní odpovědi. Respondenti možnost vlastní odpovědi nevyužili. Respondenti zde měli možnost vybrat i více odpovědí současně. Na výběr byly hodnoty, které jsou znázorněné v tabulce. Jelikož mohli vybrat více možností, procentuální podíl byl počítán vždy jako podíl počtu odpovědí u jednotlivé kategorie z celkového počtu respondentů v jednotlivé skupině. Ve skupině nezapočtených respondentů se vlastní odpovědi vyskytovaly. Jednou z nich byla odpověď „*podobné životní cíle a hodnoty*“. Druhou vlastní odpovědí byl „*kvalitní sex*“. Překvapivé bylo, že tuto odpověď uvedla žena ve věku 28–42 let a žádný muž, protože jak uvádí Peplau (2003) ve své studii, muži se obecně vyznačují větší sexuální touhou než ženy. Ženy nemají tak silnou sexuální touhu a také ve větší míře preferují sex spíše jakou součást vážného vztahu než jen povyražení. Také je zajímavé, že se podobná odpověď neobjevila vícekrát, protože sexuální život je poměrně důležitou součástí partnerského života. Tuto problematiku by bylo zajímavé prozkoumat v samostatném šetření.

Při srovnávání tohoto kritéria mezi uvedenými věkovými skupinami měly největší procentuální zastoupení osobnostní rysy, vzhled a atraktivita, a také společné zájmy

s potenciálním partnerem. Osobnostní rysy, jak vyplývá z tabulky, měli o něco větší zastoupení ve věkové kategorii 18–27 let, v níž ji vybrali všichni z respondentů této skupiny. Ve druhé věkové kategorii byl podíl o něco nižší, avšak byl poměrně stejný u mužů a u žen této kategorie. Vyšší podíl odpovědí v mladší věkové kategorii je také u možnosti „vzhled a atraktivita“, z čehož vyplývá, že je tohle kritérium pro mladší jedince důležitější. Než pro jedince starší. Pokud nahlédneme k ostatním kritériím, je zde patrný zajímavý rozdíl mezi pohlavími. Zatímco pro muže není zcela důležitá finanční a majetková zajištěnost, pro některé ženy tato skutečnost hraje roli. Ženy naopak méně přihlížejí k věku potencionálního partnera, kdežto pro muže je to důležitější aspekt.

Z výzkumu heterosexuálních žen a mužů z roku 2009 vyšlo najevo, že pro ženy je při hledání partnera důležitý aspekt jeho majetková zajištěnost a společenské postavení. To, že ženy touží po zaopatřeném protějšku, který se o ně dokáže postarat je evolučně podmíněno a je to typické pro samice mnoha živočišných druhů. Pro muže partnerčin majetek a finance tak důležité nejsou. Výsledky šetření z roku 2009 a výsledky této práce spolu korespondují. Podle stejného šetření je pro ženy důležitým motivem také věk, kdy většinou preferují muže starší, než jsou ony samy, průměrně o tři roky. Muži naopak preferují mladší partnerky. To je dáno pravděpodobně jednak vyšší přitažlivostí mladších žen, ale hlavně jejich reprodukčním věkem. Zatímco muž může plodit potomky do vysokého věku, ženám s přibývajícím věkem reprodukční schopnost klesá. Velmi zajímavé je, že dle amerických výzkumů se zvyšuje trend fyzické přitažlivosti. Souvisí to s rozvojem reklam, internetu, televizních pořadů a nejrůznějších aplikací, které udávají jakési „měřítko krásy“. (Kubičný, 2017)

Máte určitou představu o tom, jaký by měl být váš partner/vaše partnerka? (např. jak by měl/a vypadat; jaké by měl/a mít vzdělání a zaměstnání; jaké by mělo být jeho/její chování, atd.)

Možnosti/věk	18– 27 let (abs.)	18–27 let (rel. v % z celkového počtu v této věkové kategorii)	43– 57 let (abs.)	43–57 let (rel. v % z celkového počtu v této věkové kategorii)	celkové zastoupení v obou věkových kategoriích (abs.)	celkem (rel. v %)
Ano, mám určité nároky a vím, co od partnera/partnerky očekávám.	5	20,83	17	65,38	22	44,00
Představu o svém potenciálním partnerovi/partnerce mám, ale při seznamování nehrají hlavní roli.	3	12,50	7	26,92	10	20,00
Nemám utvořenou představu ani preference.	16	66,67	2	7,69	18	36,00
celkem	24	100,00	26	100,00	50	100,00

Tabulka č. 9

Následující otázka, jejíž výsledky byly znázorněny v tabulce č. 9, zjišťovala, do jaké míry měli respondenti utvořenou představu o svém potenciálním partnerovi. Zde byl velmi výrazný rozdíl mezi jedinci mladšími a staršími. Zatímco respondenti z nižší věkové kategorie nejvíce odpovídali „*Nemám utvořenou představu ani preference.*“, ve věkové kategorii od 43 do 57 let tomu bylo přesně naopak. Odpověď „*Nemám utvořenou představu ani preference.*“ se vyskytuje jen v necelých 8 %, zatímco převažuje s procentuálním zastoupením více jak 65 % odpověď „*Ano, mám určité nároky a vím, co od partnera/partnerky očekávám.*“. Tento výsledek naprosto odpovídal očekávání. Zatímco mladší generace zatím neví, co očekávat od partnera a od života, a tyto názory si zatím upevňuje, starší jedinci během svých životů načerpali dostatek zkušeností, aby měli ucelenou představu a věděli, co chtějí. Potencionální partner u nich tedy musí splňovat určité nároky, zatímco mladší lidé jsou ve výběru benevolentnější.

Která z možností vás více vystihuje?

Možnost	absolutní hodnota	rel. v %
Preferuji partnera/partnerku s podobnou povahou, stejnými zájmy.	40	80
Vyhledávám spíše protikladné partnery	10	20
Celkem	50	100

Tabulka č. 10

Další otázka byla spíše okrajová a měla potvrdit nebo vyvrátit lidová česká rčení „vrána k vráně sedá“ nebo „protiklady se přitahují“. Na každého jedince platí nejspíše jedno z těchto dvou protikladných přísloví. Tato otázka měla udělat přehled, které z nich bylo u respondentů častější. V 80 %, převládalo preferování podobných partnerů před odlišnými. V celkové původní skupině sta respondentů výsledky dopadly velmi podobně. Tento bod dotazníku přehledně znázorňuje *tabulka č. 10*.

Máte ve svém okolí někoho, kdo měl (má) vztah s osobou, kterou mu vybrali jeho rodiče (případně jiný člen rodiny)?

odpověď	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	Celkem (rel. v %)
ano	1	2	3	6
ne	23	24	47	94

Tabulka č. 11

Přestože nikdo z respondentů nebyl se svým partnerem seznámen rodinou, někteří z nich i v dnešní době, kdy je to poměrně zastaralá konvence, znali takové jedince. Dohromady uvedli tři respondenti, což činí 6 %, že ve svém okolí vědí o někomu, komu jeho partnera vybrali rodiče nebo jiný člen rodiny (viz *tabulka č. 11*). V celkové skupině 100 respondentů byly výsledky totožné. Otázkou je, jak si respondenti otázku vyložili, a jestli ji nepochopili odlišně od původní myšlenky. Mohli otázku pochopit např. tak, že dotyčné jedince rodina seznámila, a tím v podstatě zapříčinila jejich vztah. Kvůli anonymitě odpovědí však není možné tyto možnosti ověřit.

Znáte nějaké internetové či jiné seznamky?

Odpověď	celkem (abs.)	Celkem (rel. v %)
Ano	42	84,00
Ne	8	16,00
celkem	50	100,00

Tabulka č. 12

Další část dotazníku je už více zaměřená na seznamky a internetovou komunikaci. Velká většina respondentů, celých 84 % uvedlo, že nějaký druh seznámek znají (viz *tabulka č. 12*). Po tomto dotazu následoval podobný, a sice:

Znáte někoho, o kom víte, že využívá nebo využíval seznamky?

U této otázky je zastoupení odpovědí naprosto totožné jako u předchozí otázky, proto nám zde i k této otázce poslouží *tabulka č. 12*.

Znáte někoho, kdo měl nebo má reálný vztah, který vznikl prostřednictvím seznamky?

Odpověď/věk. kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Ano	16	13	29	58
Ne	8	13	21	42

Tabulka č. 13

U této otázky se poměry v odpovědích „ano“ a „ne“ relativně pozměnily. Vyplývalo z něj (viz *tabulka č. 13*), že 58 % respondentů, což činilo 29 osob, vědělo o někom, kdo na seznamce založil partnerský vztah. O něco větší podíl v odpovědích „ano“ měla nižší věková kategorie, která je svou životní dobou více ztotožněná s prostředím on-line. Rozdíly tam ovšem nejsou markantní, dalo by se říct, že téměř nepodstatné.

Jaký máte osobní postoj k využívání seznamek?

Odpověď/věk. Kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Velmi pozitivní. Seznamky jsou skvělou možností, jak najít lásku, přátelství či povyražení	1	0	1	2
Pozitivní. Seznamky jsou jednou z mnoha možností, jak poznat někoho nového.	7	7	14	28
Neutrální nebo žádný názor. Tato problematika mě nezajímá.	10	9	19	38
Spíše negativní. Na seznamce není vysoká šance najít vážný vztah.	6	8	14	28
Negativní. Neuznávám seznamování a vztahy založené na seznamkách	0	2	2	4

Tabulka č. 14

Na tento dotaz byla možnost výběru z pěti odpovědí, které byly postupně seřazeny od nejvíce pozitivní po nejvíce negativní. Tyto možnosti byly znázorněny v *tabulce č. 14*. Co se týče největšího zastoupení v odpovědích, převládal neutrální postoj. Neutrální postoj mohli mít jedinci, kteří se o problematiku vůbec nezajímali, ale i ti, kteří měli jak dobré, tak špatné zkušenosti, a stáli někde uprostřed škály. Na obou pólech za neutralitou zaujímal počet odpovědí stejný podíl. Jak v případě pozitivního, tak spíše negativního postoje se jednalo o 28 %. Nejmenší procento zaujímaly odpovědi striktní, ať už na pólu pozitivním, tak negativním.

Jaký je podle vás motiv (důvod) lidí k využívání seznamek?

Další otázka nebyla strukturovaná, dotazovaní tak měli samostatně napsat vlastní odpověď. Směřovala ke zjištění vlastního názoru respondentů jak těch, kteří se seznamkou zkušenost mají, tak těch, kterým je tato oblast neznámá. K této odpovědi nebylo nutné, aby respondenti měli vlastní zkušenost se seznamkou. Stačilo, že věděli, co seznamky jsou. Šlo o subjektivní pohled lidí na příčinu či účel využívání seznamek.

Jelikož bylo sesbíráno velké množství naprosto odlišných odpovědí a žádné z nich se neshodovali, bylo jejich znázornění v podobě tabulky neadekvátní. Následující odpovědi byly zmiňovány jak z výzkumného vzorku padesáti lidí věkových kategorií 18 – 27 let a 43–57 let, tak ze vzorku vyřazených padesáti respondentů v ostatních věkových kategoriích. Názory byly rozdílné, někteří respondenti odpovídali jednoslovně,

jiní odpovídali rozsáhleji. Několikrát se objevila odpověď, která spojovala problematiku virtuálního seznamování s aktuální pandemií COVID-19. Těchto výsledků bylo v podstatě dosaženo jen díky době, v níž byl dotazník distribuován. Po analyzování těchto odpovědí bylo zjevné, že samotná pandemie měla vliv na seznamky a jejich návštěvnost. Odpovědi, které souvisely s CIVIDEM-19 byly např.: *„Myslím si, že během covidu a lockdownů, kdy není možné se seznámit v reálném světě, je pro většinu seznamka jediný způsob, jak někoho nového poznat.“*, *„Stydlivost v reálném seznamování, covidová doba, ...“*, *„Covid, omezené možnosti, kde se seznámit.“*, *„Během přísného lockdownu jsem chtěla poznat nové lidi“*. To, jakým způsobem, a do jaké míry měla a má tato pandemie dopad na mezilidské vztahy, na seznamování a mnoho jiných aspektů, by mohlo být velmi zajímavé a rozsáhlé téma pro samostatné zkoumání.

Dalším typem odpovědí byly takové, které vyjadřovali málo příležitostí někoho poznat v reálném prostředí, ať už z důvodů pracovní vytíženosti, či z důvodů jiných. Odpovědi tohoto charakteru převažovaly. Lidé odpovídali např.: *„Možná mají málo času chodit do společnosti a poznávat nové lidi, nebo jsou více introvertní a seznamování je pro ně obtížné. Také se mohou vyskytovat v okruhu stále stejných lidí a nemají možnost poznat někoho nového.“*, *„Žádný vhodný partner v okolí.“*, *„Problém nalézt vztah standardní cestou.“*, *„Lidé, kteří nechodí často do společnosti, nebo tu možnost nemají, mohou sáhnout po službách jako je seznamka. Důvody ale můžou být různé, např. potíže navázat kontakt v běžné společnosti lidí, stydlivost apod.... Někteří lidé seznamky mohou využívat jen tak pro zábavu“*, *„Pracovní vytíženost, stydlivost někoho oslovit“*. Následující odpovědi zahrnovaly i názor, že seznamka zjednodušuje cestu k nalezení vztahu lidem sexuálně orientovaným jinak než heterosexuálně. *„Snazší přístup pro objevení stejně sexuálně orientovaných lidí v okolí + jsem docela stydlivý, proto mi seznamka vyhovuje víc.“*, *„Jsem gay, nějaká další možnost moc není (nejde asi jen tak někde dojít za klukem a toho „nabalovat“). Navíc jsem introvertnější povaha, takže počáteční jakýsi odstup s novou osobou mi vyhovuje.“* Vzhledem k tomu, že jsou tyto jedinci v menšině oproti heterosexuálním lidem, může pro ně být někdy obtížné partnera najít. Ve větších městech mají jistě podstatně více možností se seznámit s někým sexuálně stejně orientovaným, ale v menších obcích to může být opravdu náročné až nemožné. V takových situacích je seznamka jistě vhodným a velmi nápomocným prostředkem.

Podle některých respondentů lidé využívají seznamky spíše z osobních důvodů, kvůli povahovým a osobnostním rysům, také možná preferují internetovou komunikaci, protože je to pro jejich osobu snazší cesta. Takovými odpověďmi byly např.: „*Prvotní anonymita*“, „*jednoduchá cesta k seznámení*“, „*Bojí se oslovit někoho v reálném světě, větší výběr*“, „*Ostýchavost v oslovování lidí napřímo*“. Velmi zajímavá byla odpověď: „*Je to v podstatě snadné a bezpečné. To znamená, že můžete snadno navázat nějaký kontakt (gestem, zprávou, ...) stejně tak, jako ho i snadno ukončit bez nějakých nepříjemných až trapných chviliek*“. U této odpovědi bylo zřetelné, že se pravděpodobně jednalo o subjektivní názor respondenta, který se seznamkami zkušenost měl a vyjadřoval spíše svůj vlastní pohled na problematiku, který pramenil z osobní zkušenosti. Bylo zřejmé, že pro některé jedince je mnohem jednodušší navázat nebo rozvázat vztah virtuálním způsobem. Jak psal respondent, „*bez nepříjemných až trapných chviliek*“ je možná vztahová situace mnohem jednodušší a rozhodně to nevyžaduje tolik úsilí. Přece jen je obrovský rozdíl mezi tím, jestliže jedinec napíše a odešle jednu zprávu, než kdyby se měl druhému napřímo podívat do očí a něco sdělit.

Další odpovědi v této kategorii bylo „*Pre niektorých je to možno pohodlnejšie a menej stresujúce ak sa napr. hanbí (je stydlivý) osloviť sám od seba niekoho v realite*“.

Jinou skupinou byli respondenti, podle nichž jsou seznamky cestou k povyražení, k nezávislé schůzce nebo krátkodobému vztahu. Mnoho jedinců mělo názor, že seznamky neslouží k nalezení dlouhodobého a vážného vztahu. Seznamky samozřejmě mohou sloužit jak pro nalezení vážného vztahu, tak jen nějakého chvilkového rozptýlení. Lidé s tímto typem odpovědí napsali např.: „*Osamělost, zábava, sex*“, „*Zvědavost*“, „*Prostředek k domlouvání sexu*“, „*Jednoduchý přístup k sexu*“, „*Mám pocit, že spousta mužů chce jen vidět fotky žen. Dospívající zde hledají „pokec“ a malé procento očekává vztah na celý život*“, „*Zvědavost*“ aj.

Poslední takovou rozsáhlejší skupinou v počtu odpovědí byli respondenti, kteří uvedli, že je seznamka v podstatě poslední možností, jak si někoho najít. Podle nich lidé využívají seznamky ze zoufalosti či osamocení. I to samozřejmě může být v realitě častým důvodem k rozhodnutí najít si vztah přes seznamku. Důležité je určitě zmínit, že se tyto odpovědi nevyskytovaly vůbec ve věkové skupině 18–27 let. Naopak se nejvíce objevovaly u starších věkových kategorií. Mladší jedinci častěji uváděli jako důvod zvědavost, snazší seznámení apod. Co se týče odpovědí, dle nichž je seznamka spíše

poslední záchranou, byly např. takové: „Zoufalství“, „Samota“, „Maximalizace šance na nalezení partnera nebo poslední možnost, když ostatní již selhaly.“, „beznaděj“, „Nemůžou delší dobu najít partnera.“, „Najít lásku dlouhodobě nenalezenou“, „zoufalství – už nezbývá jiná možnost po dlouhém hledání partnera“.

Objevila se zde i velmi romantická odpověď, tj. „Hledání lásky na celý život“.

Zde byly shrnuty základní typy motivace k využívání seznamek respondentů této práce. Obecně se však hovoří o třech typech potřeb, které tuto motivaci podmiňují. Jedná se o potřeby fyzické, sociální a psychosociální. (Rybářová, 2017) V této práci byly odpovědi, které se vztahovaly ke všem zmíněným kategoriím potřeb. Do fyzických potřeb se může zařadit např. sexuální touha. K potřebám sociálním je možné přiřadit jak zábavnou funkci, tak hledání partnera, ale i jen vědomí, že jsou jedinci v nějakém aktivním kontaktu. Zábava, ale i to, že respondenti chtěli zkusit tento nový způsob seznámení se řadí mezi potřeby psychosociální.

Myslíte si, že může být vztah založený prostřednictvím seznamky plnohodnotným vztahem v reálném prostředí?

Odpověď/věk. kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Ano	22	18	40	80
Ne	2	8	10	20

Tabulka č. 15

Následující otázka v dotazníku byla plně strukturovaná. Respondenti měli vybrat ze dvou možných odpovědí. Zajímavé je, že ač v jedné z předchozích otázek respondenti vyjádřili, 28% negativní a 4% silně negativní postoj k seznamkám, přesto 80 % respondentů udává, že vztah ze seznamky může být plnohodnotným a reálným vztahem. Je tu rozdíl ve 12 % odpovědí, tj. celkově šest odpovědí. Takový rozdíl znamená buď, že šest respondentů z nějakého důvodu odpovídalo rozporně či nepravdivě, nebo že těchto šest jedinců sice má negativní postoj vůči seznamkám, ovšem nezavrhne jejich možnost úspěchu při hledání vztahu. Z tabulky je také patrné, že mladší generace byla v této problematice optimističtější. Pouze dva lidé z této skupiny odpověděli, že takový vztah nemůže být vztahem reálným. Ve skupině starších respondentů těchto jedinců bylo osm (viz tabulka č. 15).

Zkoušel/a jste někdy (ať už úspěšně nebo neúspěšně) nějakou seznamku navštívit?

Odpověď/věk. Kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Ano	10	15	25	50
Ne	14	11	25	50

Tabulka č. 16

Další otázka už směřovala osobně k respondentům a tázala se, zda oni sami měli zkušenost se seznamkou, zda někdy nějakou navštívili. Výsledky tohoto dotazu byly velmi důležité pro několik dalších otázek, které byly kladeny pouze respondentům, jež se seznamkami zkušenost měli. Výsledky ukazují, že přesně polovina dotazovaných se seznamkou zkušenost měla a polovina nikoliv. V původním vzorku sta respondentů výsledek dopadl velmi podobně, a to 51 % ku 49 %.

Následujících pět otázek z dotazníku bylo směřováno pouze k těm, kteří zkušenost se seznamkami měli. Jedná se tedy o deset respondentů z věkové kategorie 18–27 let a patnáct respondentů z kategorie 43–57 let. Ostatní byli v dotazníku upozorněni, aby neodpovídali.

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) Jak hodnotíte vaši osobní zkušenost se seznamkou/seznamkami?

Odpověď/věk. Kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Pozitivní hodnocení – Se seznamkou mám jen dobré zkušenosti.	0	0	0	0,00
Se seznamkou mám dobré i špatné zkušenosti.	8	8	16	69,57
Negativní hodnocení – Se seznamkou mám špatné zkušenosti	2	5	7	30,43

Tabulka č. 17

Nejdříve měli respondenti zhodnotit svoji zkušenost s užitím seznamky. Měli na výběr ze tří strukturovaných odpovědí. (viz *tabulka č. 17*) Na tuto otázku bohužel odpovědělo jen 23 z 25 respondentů. Dva dotazovaní otázku z neznámých důvodů nezodpověděli, proto je celkový procentuální podíl počítán z celku 23 dotazovaných.

Z tabulky lze názorně vidět, že nikdo z dotazovaných neměl pouze pozitivní zkušenosti. Většina respondentů, konkrétně šestnáct lidí, má dobré i špatné zkušenosti. Sedm respondentů, což je necelých 31 %, mělo pouze negativní zkušenost. Ve výsledku záleží na štěstí, a také na trpělivosti. Pokud někdo zavrhl tento způsob seznámení po prvním nepovedeném pokusu, nemohl nikdy nasbírat také dobré zkušenosti. Kdo měl to štěstí a seznamka mu hned na první pokus přinesla někoho nového do života, určitě by na tento způsob navazování vztahů nedal dopustit. Jak je ovšem zřejmé z tabulky výsledků, takových jedinců bylo minimum.

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) S jakou seznamkou (seznamkami) máte zkušenost?

Název seznamky	Počet odpovědí (abs.)	Počet odpovědí (rel. v %)
Tinder	4	15,38
Badoo	7	26,92
eDarling	2	7,69
ELITE Date	1	3,85
Grindr	3	11,54
Sport 42	1	3,85
Seznamka.cz	1	3,85
NaKluky	2	7,69
Rande	1	3,85
IBoys	1	3,85
Štestí	1	3,85
Gay kontakt	1	3,85
Amatéři	1	3,85
celkem	26	100,00

Tabulka č. 18

Další otázka, která se vztahovala pouze k respondentům, kteří zkušenost se seznamkami měli, se týkal už konkrétní užití seznamky či seznamek. Tato otázka byla plně otevřená a jedinci měli samostatně vypsát seznamku či seznamky, které oni sami k navazování vztahů využili. Z dotazovaných dvaceti pěti jedinců vyplnilo odpověď dvacet jedna. Někteří respondenti uvedli jednu seznamku, jiní uvedli více názvů. Všechny

nimi zmíněné seznamky jsou uvedeny v tabulce i s výsledným počtem, kolikrát se každá z nich v odpovědích vyskytla (viz *tabulka č. 18*).

Dohromady bylo tedy uvedeno třináct různých seznamek a celkový počet všech seznamek činil dvacet šest, plus několik odpovědí, které uváděli, že si respondenti již název seznamky nepamatují. Průměrné hodnoty jsou tedy počítány z dvaceti šesti konkrétních odpovědí. V takovémto zastoupení je nejvíce využíváno Badoo, dále Tinder a Grindr. První dvě zmíněné jsou v dnešní době mezinárodně nejznámější a co se týče Tinderu, aktuálně se dostal do povědomí ještě více lidí díky novému dokumentárnímu filmu *Podvodník z Tinderu* (2022).

Pro zajímavost byly uvedeny některé názvy, které zmínili respondenti z původního vzorku sta lidí a nejsou uvedené v této tabulce. Jedná se např. o seznamku *Lidé.cz* nebo sociální síť *Facebook*. Z velké většiny zde ovšem převládá Tinder. Celkem se tak tato seznamka objevila v sedmnácti odpovědích.

Při srovnávání výsledků tohoto výzkumu a výzkumu z roku 2019 dochází ke shodě, co se týče uživatelského zastoupení na jednotlivých seznamkách. I ve výzkumu z roku 2019 byli početně nejvíce zastoupeny Tinder a Badoo. Badoo zde uvedlo 35 % respondentů, Tinder 29 % respondentů, zastoupeny byly také seznamky Lidé, Šťěstí a Seznamka. (Rybářová, 2017)

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) Jaký byl váš důvod seznamku využít?

I další otázka směřovala k těm, kteří mají zkušenost s nějakou seznamkou. Tentokrát mají dotazovaní uvést, jaký byl jejich osobní důvod k využití seznamky, tedy co je k tomuto vedlo? Opět se jednalo o otázku s otevřenou odpovědí, respondenti tak měli naprostou volnost se vyjádřit. Odpovědi byly různé, nejčastěji se však vyskytoval typ odpovědi „Zvědavost“. Dále to byly odpovědi, které vyjadřovali nedostatek příležitostí najít partnera v reálném prostředí, ale i takové, které měly souvislost s pandemií COVID-19, např.: „Během přísného lockdownu jsem chtěla poznat nové lidi.“, „nuda a lockdown“. Mezi ojedinělými odpověďmi byly např.: „Nápad kamarádky“, „rozvod“, „nezávazné vztahy“, „Poznat někoho s kým bych mohl trávit volný čas a šance si vybudovat z toho možná i vztah.“, „Hledání partnera na turistiku“ aj.

Povedlo se vám skrz seznamku navázat s někým vážnější vztah?

odpověď	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
ano	4	7	11	45,83
ne	6	7	13	54,17

Tabulka č. 19

Tato otázka již byla s uzavřenou možností odpovědi, kdy měli respondenti vybrat pouze z možností „ano“ a „ne“. Z dotazovaných dvaceti pěti respondentů odpovědělo dvacet čtyři. Z tohoto počtu je tedy tvořen procentuální výsledek. O dva respondenty bylo větší zastoupení u odpovědi „ne“. V podstatě je to ale velmi malý rozdíl. Totožné výsledky dopadly i v celkovém původním vzorku. Ovšem téměř padesáti procentní úspěšnost v nalezení vážného vztahu tímto prostředkem je opravdu velký úspěch. Mezilidské vztahy nejsou lehkou záležitostí a takováto úspěšnost byla překvapivá. (viz *tabulka č. 19*)

Tyto výsledky byly podkladem pro následující otázku, která se ještě více zužovala, co se respondentů týče a vztahovala se pouze na ty jedince, kteří prostřednictvím seznamky našli vážný vztah. Otázka zněla:

Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a „Ano“, jak dlouho tento vztah trval/trvá? “

Respondenti zde měli volné pole k otevřené odpovědi. Nejkratší doba délky vztahu v odpovědích respondentů činila „*tři měsíce*“. Následovalo „*jedenáct měsíců*“, „*něco přes rok*“, „*dva roky*“, „*dva a půl roku*“, „*necelé čtyři roky*“, „*sedm let*“, „*čtrnáct let*“. Dále tu byla odpověď, kde respondent uvedl dvě délky vztahu, tudíž navazoval kontakt přes seznamku minimálně dvakrát. Uvedl „*patnáct let a tři roky*“. Zajímavou a poměrně expresivně zabarvenou odpovědí bylo: „*Dlouho, než se ukázalo, že jich je dalších pět*“. V tomto případě se z pozitivní zkušenosti a postoje k seznamkám mohl velmi rychle stát postoj negativní. Dlouhodobé vztahy, které se v odpovědích vyskytly, jsou ovšem důkazem, že přes seznamku opravdu může vzniknout vztah, který je stejně plnohodnotný jako vztah vniklý v reálném prostředí. Tato otázka byla poslední směřující pouze ke konkrétní části respondentů.

Poslední čtyři body dotazníku se již vztahují opět k plnému vzorku respondentů, tedy k počtu padesáti jedinců.

Seznámil/a jste se někdy s náhodným cizím člověkem na sociální síti?

Odpověď/věk. kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Ano	21	7	28	56
Ne	3	19	22	44

Tabulka č. 20

Tato otázka byla respondentům položena, aby vznikl obraz toho, jak velké procento odpovídajících bylo otevřeno poznávání nových lidí prostřednictvím internetu a kolik lidí si své soukromí chrání. Otázka se netýkala nutně partnerských vztahů, ale tázala se na jakékoli seznámení s člověkem, kterého respondent předtím v reálném životě neznal, ani o něm neslyšel od někoho jiného. Očekávané bylo, že se pozitivní odpověď v tomto případě objeví více u mladší generace, která je kvůli svým menším zkušenostem přece jen méně opatrná a více otevřená vůči virtuální komunikaci a sociálním stránkám. Výsledky jsou následující (viz *tabulka č. 20*).

Větší zastoupení, s procentuálním výsledkem 56 %, měla odpověď „ano“. To byl překvapivý výsledek, protože se neočekávalo, že by tato odpověď mohla dokonce převyšovat zápornou odpověď. Pokud se podíváme na poměry mezi věkovými skupinami, potvrdilo se prvotní očekávání, kdy opravdu mladší generace měla větší zkušenost se seznámením s cizím člověkem na sociální stránce. Zatímco ve věkové kategorii 18–27 let odpovědělo kladně dvacet jedna jedinců, u věkové kategorie 43–57 let to bylo pouze sedm jedinců. Naopak pouze tři jedinci z nižší věkové kategorie s tímto zkušenost vůbec neměli a u starší věkové kategorie neměla takovou zkušenost většina dotazovaných.

Která z uvedených možností je pro vás osobně jednodušší nebo pohodlnější?

Odpověď/věk. Kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Seznámení se s někým v reálném čase a prostředí (např. v kavárně, na oslavě, na diskotéce atd.)	16	22	38	76
Seznamování v internetovém prostředí (chat, videohovor, ...)	8	4	12	24

Tabulka č. 21

V následující otázce dostali respondenti na výběr ze dvou možných variant a měli z nich vybrat jednu takovou, kterou oni sami více preferují, která je pro ně jednodušší nebo pohodlnější. První možnost zněla „*Seznámení se s někým v reálném čase a prostředí (např. v kavárně, na oslavě, na diskotéce atd.)*“ a druhá zněla „*Seznamování v internetovém prostředí (chat, videohovor, ...)*“. Zde byl naopak očekáván trochu příznivější výsledek v prospěch internetové komunikace. Přesto je velmi pozitivní, že lidé stále více preferují klasickou formu komunikace a seznamování. Výsledky jsou patrné z tabulky č. 21.

V 76 % převládá seznamování v reálném prostředí. U mladší generace je viditelné, že je u nich seznamování v internetovém prostředí ve větším zastoupení než u generace starší, což koresponduje s výsledky předchozí otázky dotazníku. Stále se ale lidé neuchýlili plně k internetovému seznamování, což je velmi pozitivní.

Jakou formu komunikace preferujete?

Odpověď/věk. Kategorie	18–27 let (abs.)	43–57 let (abs.)	celkem (abs.)	celkem (rel. v %)
Ano, při písemné komunikaci mám menší zábrany.	14	10	24	48
Ne, komunikuji stejně v psané i mluvené formě.	10	16	26	52

Tabulka č. 22

Další otázka v dotazníku byla velmi podobná předchozí a v podstatě měla i velmi podobné výsledky. Opět se tázala na preference respondentů, kteří měli označit jednu ze dvou nabízených možností. Nyní se ale nevztahovala otázka pouze k oblasti

seznamování, ale k oblasti komunikace celkově. Nabízené možnosti byly: preference buď „*Osobní komunikaci v reálném prostředí (tzv. Face to face)*“, nebo „*elektronickou komunikaci (SMS zprávy, mobilní hovory, e-mail, chat, sociální stránky, diskusní fóra, ...)*“. V tomto případě opět velká většina respondentů označila, že preferuje klasickou komunikaci, tedy v reálném prostředí.

Myslíte si, že jste v prostředí písemné komunikace (chat, SMS, e-mail, atd.) otevřenější a možná máte i větší sebevědomí než při klasické komunikaci z „očí do očí“?

Poslední bod dotazníku se vztahuje k pojmu *desinhibice*, který byl popsán v teoretické části práce (viz kapitola 1.4.1). Podle všeho lidé v elektronické komunikaci ztrácejí zábrany a cítí se „schováni“ za pomyslnou bariérou, která jim přináší pocit bezpečí, a také pocit, že mohou být otevřenější nebo upřímnější než v reálném životě. Tato otázka v dotazníku se tedy vztahovala na subjektivní úsudek respondentů o sobě samých, zda si oni mysleli, že se u nich tento jev vyskytoval. Je nutné podotknout, že šlo o jejich subjektivní uvážení a nemuselo to nutně ve všech případech plně odpovídat realitě. Lidé totiž mohou být nevědomě otevřenější v internetové komunikaci, ale nemusejí si to uvědomovat.

Výsledky korespondovaly se dvěma předchozími otázkami. V mladší kategorii byla kladná odpověď uvedena ve větším zastoupení, což potvrdilo, že mladší jedinci elektronickou formu komunikace více využívají.

ZÁVĚR

Pomocí dotazníku byly respondentům položeny otázky, které sloužily nejen ke zodpovězení výzkumných otázek práce, ale také k vytvoření celkového přehledu a zjištění zajímavostí o problematice partnerských vztahů a o jejich navazování. V praktické části byly poté jednotlivé výsledky zobrazeny v tabulkách a podrobně analyzovány, případně porovnány s výsledky jiných výzkumů.

Již v počáteční části otázek se potvrdily předchozí výzkumy, které se zabývaly poměrem homosexuálních mužů k homosexuálním ženám. Dle výzkumu je v České republice téměř dvojnásobný počet gayů vůči lesbám. (Šabatová, 2019)

Ve výzkumu této práce vyšlo, že virtuálním způsobem navázalo svůj vztah 22,22 % dotazovaných. Také Stanfordský výzkum sledoval podíl virtuálního seznamování v oblasti navazování vztahů. Zatímco v roce 1995 navázala vztah on-line formou pouze 2 % respondentů, v roce 2017 jich bylo 39 %. To je důkaz obrovského pokroku techniky, který umožňuje mnohem více možností nejen v oblasti vztahů. Vzrostl i počet seznamování se s naprosto cizími jedinci na internetu. V průběhu osmi let se také navýšilo množství jedinců, kteří se online způsobem seznámili samostatně s cizími jedinci, bez třetí osoby, která by je seznámila. Dle prognózy ze Stanfordské univerzity je velice pravděpodobné, že v našem kulturním prostředí počet seznamování přes internet i v dalších letech stále poroste (viz *obrázek č. 1*). (Rosenfeld, 2019)

Ve dotazníku bylo též zkoumáno, co je pro respondenty nejdůležitější při výběru jejich potencionálního partnera. Pro jedince naší kultury jsou nejdůležitější osobnostní rysy, vzhled a atraktivita. Tyto výsledky byly následně porovnány s jiným výzkumem z roku 2009. Výsledky spolu korespondují, avšak ve výzkumu z roku 2009 byly navíc uvedeny rozdíly mezi muži a ženami. Pro ženy jsou důležitější aspekty finanční a společenská úroveň muže. Pro muže pak naopak atraktivita a věk ženy. Zatímco muži většinou preferují partnerky mladší, ženy naopak partnery starší. (Kubičný, 2017)

Dle odpovědí respondenti tohoto výzkumu nejčastěji navštěvovali seznamky *Tinder* a *Badoo*. K využití seznamky uvedli respondenti mnoho různých důvodů. Častým důvodem byla jejich zvědavost nebo nedostatek příležitostí k nalezení partnera běžnou cestou. Nejednou se ovšem objevila odpověď, která souvisela s pandemií COVID-19. Pravděpodobně tato pandemie, plošné uzavírání společenských a veřejných prostorů,

a také dlouhodobé izolace zapříčinili, že lidé potřebovali udržovat sociální kontakt alespoň virtuální formou. Je možné, že mnoho jedinců by bez této pandemie seznamky nenavštívilo.

Co se týče výzkumných otázek, bylo zjištěno, že ačkoli je forma on-line komunikace i seznamování stále častější, stále u respondentů převažuje preference klasického seznamování v reálném prostředí i čase. Celkově není mezi starší a mladší věkovou kategorií razantní rozdíl v osobních postojích k využívání sezonek. Důležitější než věk uživatelů je pravděpodobně vlastní zkušenost a míra trpělivosti. Z výzkumů je také patrné, že forma seznámení se prostřednictvím seznamky nemá vliv na pozdější kvalitu či délku vztahu. Tento vztah může být následně rozvíjen i v reálném prostředí a jeho kvalita záleží na jedincích a jiných okolnostech, nikoli na způsobu seznámení.

Z tohoto výzkumu vzešlo mnoho dalších zajímavých otázek, které by byly velmi dobrým podkladem pro další zkoumání. V samostatném dalším výzkumu by bylo vhodné zkoumat např. vztah pandemie COVID-19 a problematiky partnerských vztahů. Dále by bylo možné zkoumat, jak probíhá, a co doprovází přechod vztahu z on-line prostředí do prostředí reálného. Zkoumání by mohly být podrobeny i vztahy, které ve virtuálním prostředí nejen vzniknou, ale také v něm i nadále z nějakých důvodů setrvají. V dalších výzkumech by bylo vhodné využít početnějšího vzorku respondentů, aby byly výsledky spolehlivé. V tomto výzkumu sice nebyl počet respondentů příliš rozsáhlý, ale byly zde navrženy předměty pro další zkoumání.

SEZNAM POUŽÍVANÝCH ZKRATEK

Covid-19 Coronavirus disease 2019 (koronavirové onemocnění)

LGBT „Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender“

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1	21
Tabulka č. 2	21
Tabulka č. 3	22
Tabulka č. 4	22
Tabulka č. 5	23
Tabulka č. 6	24
Tabulka č. 7	25
Tabulka č. 8	28
Tabulka č. 9	30
Tabulka č. 10	31
Tabulka č. 11	31
Tabulka č. 12	32
Tabulka č. 13	32
Tabulka č. 14	33
Tabulka č. 15	36
Tabulka č. 16	37
Tabulka č. 17	37
Tabulka č. 18	38
Tabulka č. 19	40
Tabulka č. 20	41
Tabulka č. 21	42
Tabulka č. 22	42

Zdroj tabulek: autor práce

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 (in: Rosenfeld, 2019)

27

SEZNAM POZNÁMEK POD ČAROU

- 1 Erik Homburger Erikson (1902-1994) – psycholog židovsko-německého původu, významný americký zástupce psychoanalýzy. Autor teorie osmi vývojových životních etap (1950). (Thorová, 2015)
- 2 Sigmund Freud (1856–1939) byl vídeňský neurolog a psychoterapeut, zakladatel psychoanalýzy.
- 3 Ursula Piontkowski – autorka knihy Sociální psychologie (2011)
- 4 Julia Willerton – autor knihy Psychologie mezilidských vztahů (2010)
- 5 Odvozeno od slova mesaliance, taktéž mezaliance. Tj. „(v třídní společnosti) společensky nerovný sňatek, zejm. mezi osobou šlechtického a občanského původu“ (Internetová jazyková příručka, 2021)
- 6 LGBT je mezinárodně užívaná zkratka pro označení komunity různých a odlišných sexuálních orientací. Písmena ve zkratce pramení z anglických slov „Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender“.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BLATNÝ, Marek, 2010. *Psychologie osobnosti*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978- 80- 247-3434-7.

DIVÍNOVÁ, Radana, 2005. *Cybersex: Forma internetové komunikace*. Praha: TRITON. ISBN 80-7254-636-8.

GEIST, Bohumil, 1992. *Sociologický slovník*. Praha: VICTORIA PUBLISHING. ISBN 80-85605-28-7.

KATRŇÁK, Tomáš, 2008. *Spříznění volbou? Homogamie a heterogamie manželských párů v České republice*. Praha: SLON. ISBN 978-80-86429-98-4.

KLABOUC, Jiří, 1962. *Manželství a rodina v minulosti*. Praha: Orbis.

KŘIVOHLAVÝ, Jaro, 1986. *Já a ty: O zdravých vztazích mezi lidmi*. 2. Praha: AVICENUM, zdravotnické nakladatelství.

MCCRINDLE, Mark, 2014. *The ABC of XYZ: Understanding the Global Generations*. Thirds fully updated and enlarged. Australia: UNSW Press. ISBN 978-0-9924839-0-6.

NEKONEČNÝ, Milan, 1999. *Sociální psychologie*. Praha: Academia, nakladatelství Akademie věd České republiky. ISBN 80-200-0690-7.

PLHÁKOVÁ, Alena, 2004. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia. ISBN 80- 200-1086-6.

SEITL, Martin, 2012. *Poznávání interpersonálních charakteristik osobnosti*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-3320-2.

SÍS, Jakub, Pavla MINXOVÁ, Irena SMOLOVÁ a Zdeněk SZCZYRBA, 2012. *Moderní metody komunikace a posilování partnerské spolupráce*. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 978-80-244-3276-2.

ŠIMÍČKOVÁ ČÍŽKOVÁ, Jana a kol., 2005. *Přehled vývojové psychologie*. Dotisk 2. nezm. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého. ISBN 80-244-0629-2.

THOROVÁ, Kateřina, 2015. *Vývojová psychologie*. Praha: Portál. ISBN 978- 80- 262- 0714-6.

VÝROST, Josef, Ivan SLAMĚNÍK a Eva SOLLÁROVÁ A KOL., 2019. *Sociální psychologie*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-5775-9.

VÝROST, Jozef a Ivan SLAMĚNÍK, AJ., 2008. *Sociální psychologie*. 2., přepracované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-1428-8.

WILLERTON, Julia, 2012. *Psychologie mezilidských vztahů*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3923-6.

WILLI, Jürg, 2006. *Psychologie lásky: Osobní rozvoj cestou partnerského vztahu*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-982-8.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

FINKEL, Eli J. et al., 2012. Online Dating: A Critical Analysis From the Perspective of *Psychological Science*. *Psychological Science in the Public Interest* [online]. 13(1), 3-66 [cit. 2022-01-18]. Dostupné z: doi:10.1177/1529100612436522

GELOVÁ, Ivana, 2008. *Manželství a sňatky v první polovině 19. století*. Olomouc. Diplomová práce. Univerzita Palackého. Vedoucí práce Doc. PhDr. Marie Macková, Ph.D.

KUBIČNÝ, Lukáš, 2017. *Seznamovací chování žen v české republice: Přehled a srovnání se seznamovacím chováním mužů*. Olomouc. Rigorózní práce. Univerzita Palackého.

PEPLAU, Letitia Anne, 2003. Human Sexuality: How Do Men and Women Differ? *Current Directions in Psychological Science* [online]. California: Psychology Department, April 1, 2003, 12(2), 37-40 [cit. 2022-03-10]. ISSN 1467-8721. Dostupné z: doi:org/10.1111/1467-8721.01221

PETRO, Jozef, 2014. *Nová slova v angličtině III. Q-Z: anglicko-český slovník* [online]. Jindřichův Hradec: Jozef Petro-HALLOENGLISH.CZ [cit. 2022-03-10]. ISBN 978- 80- 87951-04-0. Dostupné z: https://play.google.com/books/reader?id=aD2tBAAAQBAJ&pg=GBS.PA2&hl=en_US

ROSENFELD, Michael et al., 2019. How Online Dating in the United States displaces other ways of meeting. *Proceedings of the National Academy of Sciences* [online]. July 15, 2019, 116(36), 17 [cit. 2022-03-10]. ISSN 1091-6490. Dostupné z: doi:10.1073

RYBÁŘOVÁ, Anna, 2017. *Psychologické aspekty online seznamování*. Olomouc. Bakalářská diplomová práce. Univerzita Palackého. Vedoucí práce PhDr. Marek Kolařík, Ph. D.

SELTAMOVÁ, Petra, 2009. *Seznamování po internetu*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. Petr Sojka.

ŠABATOVÁ, Anna, 2019. *Být LGBT+ v Česku: Zkušenosti LGBT+ lidí s předsudky, diskriminací, obtěžováním a násilím z nenávisti. Výzkum veřejného ochránce práv 2019*. Brno. Dostupné také z: <https://www.ochrance.cz/uploads/import/DISKRIMINACE/Vyzkum/Vyzkum-LGBT.pdf>

Internetová jazyková příručka [online], 2021. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR
[cit. 2021-11-19]. Dostupné z: <https://prirucka.ujc.cas.cz/>

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA – DOTAZNÍK

Navazování partnerských vztahů

Dotazník je určen osobám starším 18 let.

Vážení respondenti a respondentky, obracím se na Vás s žádostí o vyplnění dotazníku, který mi poslouží jako podklad pro bakalářskou práci na téma „Navazování partnerských vztahů v minulosti a dnes“. Dotazník je zcela anonymní, proto Vás žádám o co nejpravdivější a nejpresnější odpovědi. Respondenti mohou být všichni dobrovolní jedinci, starší 18 let a vyplnění zabere cca 10 minut.

Předem Vám děkuji za spolupráci na výzkumu.

Studentka univerzity Palackého v Olomouci.

*Povinné pole

Váš věk je *

- ☐ 18–27 let
- ☐ 28–42 let
- ☐ 43–57 let
- ☐ 58–76 let
- ☐ 77 a více let

Pohlaví (biologické, bez ohledu na gender) *

- ☐ Muž
- ☐ Žena

Jaká je vaše sexuální orientace? *

- ☐ Heterosexuality (Přitažlivost k opačnému pohlaví)
- ☐ Homosexuality (Přitažlivost ke stejnému pohlaví)
- ☐ Bisexualita (Přitažlivost k opačnému i stejnému pohlaví)
- ☐ Jiné:

Jaký je váš aktuální stav v oblasti partnerských vztahů? *

- ☐ Ženatý/vdaná
- ☐ V registrovaném partnerství
- ☐ Ve vztahu bez uzavření manželství nebo registrovaného partnerství
- ☐ Svobodný/svobodná (tj. nemáte aktuálně žádného partnera či partnerku)

Pokud jste v aktuální době v partnerském vztahu, jak dlouho přibližně trvá? (Pokud jste svobodný/svobodná, neodpovídejte.)

- ☐ Méně než rok
- ☐ 1 až 3 roky
- ☐ 4 až 8 let
- ☐ 9 let a více

Pokud jste v aktuální době v partnerském vztahu, jakým způsobem jste se s partnerem/partnerkou seznámili? (Pokud jste svobodný/svobodná, neodpovídejte.)

- ☐ Náhodně jsme se potkali.
- ☐ Seznámili nás společní známí.
- ☐ našem vztahu rozhodla rodina.
- ☐ Seznámili jsme prostřednictvím seznamky, sociální sítě nebo jinou formou internetové komunikace.
- ☐ Jiné:

Kolik jste měl/a doposud vážnějších partnerských vztahů, jejichž délka byla alespoň 6 měsíců? (Počítejte včetně aktuálního, pokud jste zadaný/á.) *

Co u Vás při výběru partnera hraje klíčovou roli? (Můžete zaškrtnout více odpovědí.) *

- ☐ Vzhled a atraktivita,
- ☐ finanční a majetková zajištěnost,
- ☐ osobnostní rysy (chování, povaha, vlastnosti, míra inteligence, zájmy...),
- ☐ věk,
- ☐ vzdělání a profese,
- ☐ společné zájmy.
- ☐ Jiné:

Máte určitou představu o tom, jaký by měl být váš partner/vaše partnerka? (např. jak by měl/a vypadat; jaké by měl/a mít vzdělání a zaměstnání; jaké by mělo být jeho/její chování atd.) *

- ☐ Ano, mám určité nároky a vím, co od partnera/partnerky očekávám.
- ☐ Představu o svém potenciálním partnerovi/partnerce mám, ale při seznamování nehrají hlavní roli.
- ☐ Nemám utvořenou představu ani preference.

Která z možností vás více vystihuje? *

- ☐ Preferuji partnera/partnerku s podobnou povahou, stejnými zájmy.
- ☐ Vyhledávám spíše protikladné partnery.

Máte ve svém okolí někoho, kdo měl (má) vztah s osobou, kterou mu vybrali jeho rodiče (případně jiný člen rodiny)?

- ☐ Ano.
- ☐ Ne.

Znáte nějaké internetové či jiné seznamky? *

- ☐ Ano.
- ☐ Ne.

Znáte někoho, o kom víte, že využívá nebo využíval seznamky? *

- ☐ Ano.

- Ne.

Znáte někoho, kdo měl nebo má reálný vztah, který vznikl prostřednictvím seznamky? *

- Ano.
- Ne.

Jaký máte osobní postoj k využívání seznamek? *

- Velmi pozitivní. Seznamky jsou skvělou možností, jak najít lásku, přátelství či povyražení.
- Pozitivní. Seznamky jsou jednou z mnoha možností, jak poznat někoho nového.
- Neutrální nebo žádný názor. Tato problematika mě nezajímá.
- Spíše negativní. Na seznamce není vysoká šance najít vážný vztah.
- Negativní. Neuznávám seznamování a vztahy založené na seznamkách.

Jaký je podle vás motiv (důvod) lidí k využívání seznamek? *

Vaše odpověď

Myslíte si, že může být vztah založený prostřednictvím seznamky plnohodnotným vztahem v reálném prostředí? *

- Ano.
- Ne.

Zkoušel/a jste někdy (ať už úspěšně nebo neúspěšně) nějakou seznamku navštívit? *

- Ano.
- Ne.

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) Jak hodnotíte vaši osobní zkušenost se seznamkou/seznamkami?

- Pozitivní hodnocení – Se seznamkou mám jen dobré zkušenosti.
- Se seznamkou mám dobré i špatné zkušenosti.
- Negativní hodnocení – Se seznamkou mám špatné zkušenosti.

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) S jakou seznamkou (seznamkami) máte zkušenost?

Vaše odpověď

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) Jaký byl váš důvod seznamku využít?

Vaše odpověď

(Na tuto otázku odpovězte pouze v případě, pokud se seznamkou máte zkušenost. V opačném případě ji přeskočte.) Povedlo se vám skrz seznamku navázat s někým vážnější vztah?

- ☐ Ano.
- ☐ Ne.

Pokud jste v předchozí otázce odpověděl/a „Ano“, jak dlouho tento vztah trval/trvá? (V případě odpovědi „Ne“ nebo nevyplněné předchozí otázky přeskočte tuto odpověď.)

Vaše odpověď

Seznámil/a jste se někdy s náhodným cizím člověkem na sociální síti? *

- ☐ Ano.
- ☐ Ne.

Která z uvedených možností je pro vás osobně jednodušší nebo pohodlnější? *

- ☐ Seznámení se s někým v reálném čase a prostředí (např. v kavárně, na oslavě, na diskotéce atd.)
- ☐ Seznamování v internetovém prostředí (chat, videohovor...)

Jakou formu komunikace preferujete? *

- ☐ Osobní komunikaci v reálném prostředí (tzv. Face to face),
- ☐ elektronickou komunikaci (SMS zprávy, mobilní hovory, e-mail, chat, sociální stránky, diskuzní fóra, ...)

Myslíte si, že jste v prostředí písemné komunikace (chat, SMS, e-maily atd.) otevřenější a možná máte i větší sebevědomí než při klasické komunikaci z „očí do očí“? *

- ☐ Ano, při písemné komunikaci mám menší zábrany.
- ☐ Ne, komunikuji stejně v psané i mluvené formě.

Odeslat